

PROJEKTNAPLÓ

**A BGA-12-HA-03-1068 HATÁRTALANUL! EGYÜTTMŰKÖDÉS GIMNÁZIUMOK
KÖZÖTT PROJEKT MEGVALÓSÍTÁSÁRÓL**

**Nyíregyházi Főiskola Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium
Baróti Szabó Dávid Líceum**

Nyitókonferencia, programismertető

2013. április 18. (csütörtök)

Dr. Komáromi István igazgató úr, Dobos Zoltánné és Jenei Andrea igazgatóhelyettesek, valamint Zentai Tünde néni és Harascsákné Papp Andrea néni volt jelen a diákokon kívül azon a nyitókonferencián, amely április 24-én 14 00 órától az iskolánk Északi kiállítótermében került megrendezésre.

Korábban már történt egy rövid megbeszélés, ahol egy pályázati lehetőséget ismertettek velünk, amit a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. támogat és a Határtalanul! nevet viseli. Valamennyien, akik jelen voltunk, azért jöttünk el erre a konferenciára, mert szerettünk volna ennek a pályázatnak részesei lenni, és még többet megtudni róla.

Mindenki érdeklődéssel hallgatta az Igazgató úr által elmondottakat, hiszen valamennyien nagyon szerettünk volna elmenni Erdélybe. Jó társaságban kirándulni igazán jó dolog, úgy gondoltuk ez egy jó móka lesz szép tájakon.

Igazgató úr ismertette részletesen a Határtalanul! programot. Ismertette a pályázat feladatait, fontosabb programelemeit és azok határidejét. Elmondta, hogy ez nemcsak egy erdélyi utazás, hanem egy közös munka, amiből nekünk, nyíregyházi diákoknak és tanároknak éppen úgy ki kell venni a részünket, mint a baróti diákoknak és tanároknak. A projekt együttműködése, együttműködésre alapul, ami elősegíti a történelmi Magyarország ezen belül Erdély, Széleyföld, Erdővidék, Barót városának, az ott élő székely népnek a megismerését. Lehetőséget kapunk Erdély történelmének, földrajzának, néprajzi jellemzőinek mélyebb megismerésére. Igazgató úr szép tájakat, vendégszerető embereket, jó barátokat, esetleg szerelmeket, ízes erdélyi ételeket ígért. Igazgató úr szívesen beszélt korábbi székelyföldi élményeiről.

Beszélt továbbá a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt-ről, elmondta, hogy ez egy kivételes lehetőség, aminek megvalósításához kéri a diákok segítségét. Elmondta, hogy a pályázatnak különböző feltételei vannak, többek között az, hogy a pályázat egész programsoráról projektnaplót készítünk, amiben leírjuk az élményeinket az elvégzett tevékenységet és mindent, amit e program kapcsán átéltünk, vagy gondolunk. A felsorolt feladatok közül nekünk a naplóírás tetszett a legjobban, éppen ezért örömmel vállaltuk.

A pályázat két részből, utazásból áll. először mi látogatunk Erdővidékre, majd az ottani diákok jönnek hozzánk. Ennek mindenki nagyon örült. A másik kiemelkedő feltétele egy-egy produktum létrehozása úgy Baróton, mint Nyíregyházán. Baróton ez a Zathureczky temető rendbetétele, Nyíregyházán pedig egy Eötvös emlékszoba kialakítása. Az Eötvös évforduló kapcsán ez utóbbit mindenki jónak tartotta, mert minden magára valamit is adó iskola kialakít egy emlékszobát a névadójának, és ez eddig nekünk hiányzott.

Dobos Erzsike néni és Jenei Andi néni egy összeállított programhálót adott közre, ami mutatta a pályázat vállalásait, ezek határidejét. Így mindenki beírhatta a nevét egy akár több neki legjobban tetsző feladathoz is. Sokan vállaltak idegenvezetést, diaképes előadást pl. a levéltárról, a könyvtárról, Eötvös Józsefről, Krúdy Gyuláról, Benczúr Gyuláról, Bessenyei Györgyről, a falumúzeumról, az állatparkról, Sóstóról.

Műveltségi teszt anyagának összeállítása és Erdélyről szóló teszt összeállítása is szerepelt a vállalható feladatok között. Háromfős csapatok vállalták a műveltségi vetélkedő előkészítését, a nyíregyházi idegenvezetést, városismereti tesztet, a búcsúest megszervezését, a levéltári, múzeumi, könyvtári idegenvezetést. Többen vállalták az Eötvös Józsefről szóló anyagok rendszerezését, az Eötvös szoba elkészítését. Hárman vállalták egy Erdélyről szóló kérdőív elkészítését, és a Határtalanul témanap szervezéséhez is sokunknak volt még ötlete.

Ami a legmeglepőbb volt, hogy a temetőtakarítással járó fizikai munkára senki nem kérdezett rá, úgy gondolom, mindenki szívesen vállalta.

A korábban kiosztott szülői nyilatkozatokat is összegeztük, és akinek még hiányzott, azoknak pótolniuk kellett. Egy személyes adatlap kitöltése is előzetes feladatunk volt. Ezen jelölni kellett adataikon kívül az útlevét és mobiltelefonszámunkat, a szüleink elérhetőségét, azokat a dolgokat, amelyekre allergiások vagyunk és az állandóan szedett gyógyszereket. Magáról a pályázatról már előzetesen is tájékozódhattak az érdeklődő diákok és szülők, mert az ezzel kapcsolatos információk megjelentek az iskola külső web lapján.

A nyitókonferencia Erdélyről szóló képek bemutatásával folytatódott, majd Fischer Gyula felolvasta Áprily Lajos 1923-ban Kós Károlynak írott versét.

Kós Károlynak

Ősz nem sodort még annyi lombot,
annyi riadt szót: "Minden összeomlott."

Nappal kószáltam, éjjel nem pihentem,
vasárnap reggel a hegyekre mentem.

Ott lent sötét lombot sodort a katlan.
Itt fenn: a vén hegy állott mozdulatlan.

Időkbe látó meztelen tetején
tisztást vetett a bujdosó verőfény.

Ott lenn: zsibongott még a völgy a láztól.
Itt fenn fehér sajttal kínált a pásztor.

És békességes szót ejtett a szája,
és békességel várt az esztenája.

Távol, hol már a hó királya hódít,
az ég lengette örök lobogóit.

Tekintetem szárnyat repesve bontott,
átöleltem a hullám-horizontot.

s tetőit, többet száznál és ezernél-
s titokzatos szót mondtam akkor:

Erdély.

A délután további része izgalmas tervezgetéssel telt. Magunkénak éreztük ezt a programot, és szerettünk volna, ha jól sikerül.

Fotókiállítás előkészítése és megnyitója

2013. április 22. (hétfő)

Első feladatként egy fotókiállítás megrendezését kapta az Erdélybe utazó csoport. A társaság tagjai közül többen jártak már az erdővidéki Baróton, ahol az iskolánk testvériskolai kapcsolatot ápol a Baróti Szabó Dávid Líceummal. Több diákunk is megfordult már a neves Kovászna megyei intézmény falai között, tanulmányi versenyek, testvériskolai látogatások keretében. Talán a legnagyobb élmény az elmúlt tanévben véghezvitt erdővidéki kerékpáros túra volt, amiről a résztvevő diáktársaink igen elismerően szóltak. Ezeken a programokon rengeteg fotó készült ezekből kellett most egy fényképkiállítás anyagát összeválogatni.

Ez nem volt kis feladat, hiszen a kiállításnak be kellett mutatni a testvériskolai kapcsolatok sokszínűségét, részben a Baróti Szabó Dávid Iskolaközpontot, Erdővidék gyönyörű tájait, híres műemlékeit.

A fényképkiállítás elkészítését egy csapat vállalta magára, akik nem kis vitatkozás után válogatták ki a megfelelő képeket. A képeket egy pendrive-ra írták és a TESCO előtt működő fényképezésnél Trencsényi Máté édesapjánál hívták elő A/4-es nagyságban. A diákok másik csoportja fotó kartont és triplex lemezt vett a fotók bekeretezéséhez. Egy egész délután tartott a munka, amiben a kiállítást szervező csoport tagjai lelkesen részt vett.

Az iskola K/1-es termében kerültek a képek kiállításra. A képek közül nekem legjobban a Köpeci Szílt ábrázoló kép tetszett. Ez a fa volt 2012-ben Romániában Az Év Fája. Az interneten lehetett szavazni rá, és a baróti testvériskola kérésére a mi iskolánkból is nagyon sokan szavaztunk erre a gyönyörű régi fára. Gyönyörű képek kerültek kiállításra a vargyasi karsztról, Kisbaconról, a vargyasi és a baróti templomokról. Több képen feltűnt Erdővidék gyönyörű tája, a Baróti Szabó Dávid Iskolaközpont épülete, parkja. Egy képen Dimény János, a baróti iskola igazgatója volt látható Andi néni, Erzsike néni és néhány Eötvösös diák társaságában Kisbaconban, Benedek Elek szobránál. Több képen örömmel fedezték fel az ismerős tájakat azok a diákok, akik már korábban jártak Székelyföld e csodálatos szegletében.

A kiállítás megnyitójára mindenki izgatottan készült.

Először Dobos Zoltánné igazgatóhelyettes köszöntötte az egybegyűlt diákokat és tanárokat. Elmondta, hogy többször járt már Erdélyben, de akárhányszor lépi át a határt, mindig talál valami újat, ami szép a szemnek és a léleknek is. Ebből a szemégyönyörködtető látványból kapunk ízelítőt a fotók által. A kiállított képek gondosan lettek kiválogatva, de a képanyag nem csak a kiállítás rendezőit, hanem a jó szemű fotósokat is dicséri. Megköszönte a diákok lelkes munkáját, és a program további részéhez sok sikert, és feledhetetlen élményeket kívánt.

Dobos Erzsike néni után Jenei Andrea igazgatóhelyettes néni szólt. Gratulált a kiállításhoz, elmondta, hogy számára személyes élmények is kapcsolódnak sok képhez. Mindig tervezte, hogy visszatér Erdővidékre, mert az ott élő emberek kedvessége, a táj szépsége mindig rabul ejti az embert.

Dr. Komáromi István igazgató úr egy XX. eleji térképet mutatott amelyen, a kiállított fotókon látható területek még Magyarországhoz tartoztak. Ismét elmondta, hogy a Határtalanul! program célja, hogy azok a diákok is ellátogassanak a történelmi Magyarország területeire, akik eddig még nem jártak ott, és ez egy kiváló lehetőség. Ezek után a kiállítást készítő diákok mondtak néhány gondolatot arról miért ezeket a képeket választották a kiállításra.

Pájer Szabolcs 12.-es tanuló egy Wass Albert Üzenet haza című versét olvasta fel, majd Cziráнку Lilla erdélyi népdalokat énekelt. Dr. Komáromi István igazgató úr megnyitotta a kiállítást.

Mindenki érdeklődve nézte a képeket valaki azért, mert még soha nem járt Erdélyben, mások azért mert jól esett újra látni az ismerős tájakat és volt aki azért, mert kíváncsi volt, hogy abból a temérdek fotóból hogyan sikerült a legjobbakat kiválogatni.

Dr. Komáromi István igazgató úr végigvezette a jelenlévőket a kiállításon, minden képről mondott valami érdekeseget, valami olyasmit, amivel felkeltette a kíváncsiságunkat, hogy megismerjük, vagy még jobban megismerjük Erdővidéket, a székely embereket.

A kiállítást a szülőknek is megmutattuk, így mindenki örömmel várta az utazást. A kiállítást plakáton hirdettük meg az iskola hirdetőtábláján, így azt sokan megtekintették. Mindenki tetszését fejezte ki, és elmondták, hogy szerencsések azok, akik részesei lehetnek ennek a programnak.

Előkészítő órák

2013. április 26. (péntek), 29. (hétfő)

Mint ahogy az a Határtalanul! pályázat ismertetésekor Dr. Komáromi István igazgató úr elmondta előkészítő órákon kellett részt vennünk. Az első előkészítő órát Dr. Komáromi István igazgató úr tartotta.

Kicsit fáradtan ültünk be erre az előadásra, de rövidesen mindenki érdeklődve figyelte igazgató úr diaképekkel illusztrált előadását, amely Erdély történetét mutatta be az őskortól egészen napjainkig.

Hallhattunk az önálló Erdély létrejöttéről, a sepeyeri szerződésről, Martinuzzi György politikájáról, híres erdélyi fejedelmekről, a Memorandum perről, Románia szerepéről az I. és II. világháborúban, a trianoni békeszerződésről. Az 1945 utáni romániai politikai életről Ceausescu politikájáról, és Erdély 1989 utáni helyzetéről.

A rendkívüli földrajzórán megismerkedhettünk Románia, ezen belül Erdély és a Székelyföld földrajzával, további téma volt: Románia fekvése égtáji és természetföldrajzi meghatározások alapján Európában, fekvése földrajzi koordináták alapján, távolsága a tengerektől, óceánoktól, határai, területének nagysága. Románia felszínének jellemzői, legmagasabb és legmélyebb pontja, természeti kincsei, nagytájai, tájegységei, éghajlati adottságok, vízrajzi adottságok, bioszféra, fauna, flóra, természetvédelmi területek, Erdély természetföldrajza.

A következő előkészítő órát Dobos Zoltánné tartotta. A téma Erdély néprajza volt. Erzsike néni beszélt a néprajzi tájegységekről, A Mezőségről, Kalotaszegről, a Székelyföldről és Csángóföldről és Máramarosról. Egy-egy néprajzilag érdekes szigetet kiemelve a nagytájak közül Pl.: Torockó, Szék, Kőrösfő, Magyarvista, hétfalusi, gyimesi és moldvai csángók által lakott területek. Megtudhattuk mit jelöl az a kifejezés, hogy etnikai csoport, és hogy Györffy István néprajzkutató mit tartott a magyarságról:

”A magyarság nem test, nem vér, hanem lélek kérdése.”

Megtudhattuk hogyan zajlik a csíksomlyói búcsú, hogy milyen székely rovásírás, és melyek a jellegzetes erdélyi ételek.

A diaképes bemutató mellett kalotaszegi terítőt, kézzel font kosarat, korondi kerámiát is kezünkbe foghattunk. nekem legjobban a gyapjúszőnyeg, a cserge tetszett érdekes visszafogott, de mégis szép mintájával.

A diavetítés során megcsodáltuk a Mára és Iza völgyében épített gyönyörű fatemplomokat, a Mezőségi népzeneét és néptáncot, és hallgattunk érdekes csángó beszédet egy Cd lemezről.

A Székelyek szokásainak és viseletének megismerése mellett a népi kismesterségek gyönyörű alkotásaiban is gyönyörködhettünk.

Igazgató úr és Erzsike néni rendhagyó órái után olyan diákok élménybeszámolóí következtek, aki már voltak a abban a baróti iskolában, amelyiknek a tanulóival a jelenlegi projekt közös megvalósítását tervezzük. Molnár Éva és Jámbor Zoltán készítették ezeket a beszámolókat, munkájukat Jenei Andrea tanárnő koordinálta.

Molnár Éva elmesélte, hogy 2011 novemberében ő és még 5 társa a Baróti Szabó Dávid Líceum által szervezett természettudományos konferencián vett részt. Elmondása szerint erre a különleges versenyre minden jelentkezőnek egy ún. tudományos munkát kellett készítenie, és beküldeni azt egy előzetes bíráló bizottság elé. Szerencsére ez a bizottság úgy döntött, hogy az Éva dolgozata – melyet harmadmagával földrajz-környezetvédelem témakörben készített – érdemes arra, hogy a líceum falai között megrendezendő diákkonferencián közreadják. Így került ő abba a csapatba, amelyiknek tagjai között egyéb – eredményesen munkálkodó – tudományos szerzői csapatok képviselői voltak, szám szerint tehát hatan utaztak akkor ki Barótra igazgató úr és Jenei Andrea igazgatóhelyettes asszony kíséretében. Éva elmondása szerint, bár félték a szokatlan megmérettetéstől, attól, hogy egy szakmai zsűri és egy közönség előtt elő kell majd adni kutató munkájuk eredményeit, mégis rendkívül jól sikerült az utazás. Főként azért, mert a verseny izgalmi mellett további nagyszerű élményekkel lettek gazdagabbak. Az utazás hosszú volt ugyan, de az oda és vissza út közben megálltak pl. Kolozsváron, Fehéregyházán, Székelyudvarhelyen, Farkaslakán és ott sok szép és érdekes dolgot láttak a szép tájaktól, műemlékektől a vásárokon át egészen a különleges lakóházakig, ruházatokig. Felejthetlenné tette számukra az utat a baróti diákokkal való megismerkedés is, akik annak ellenére, hogy riválisként, „ellenfélként” jelentek meg a versenyen, egyáltalán nem voltak ellenségesek. Szabadidőben elvitték őket, és

bemutatták nekik a várost, sőt este a kedvenc szórakozóhelyükre is elmentek együtt (bár a nyíregyházi kísérő tanárok este viszonylag hamar takarodót fújtak).

Jámbor Zoli beszámolója is nagyon érdekes volt. Ő arról számolt be, hogy néhány éve kerékpáros csillagtúrán fedezték fel Barótot és környékét 12 társukkal. A kerékpártúrát igazgató úr és az iskola két testnevelő tanára szervezte, és igazán nagyszerű élmény volt mindannyiuknak. Bár a sík terephez szokott nyíregyházi bicikliseknek megerőltető volt kicsit a túra, és szemmel láthatólag jobban bírták a megmérettetést a baróti diákok, de a gyönyörű táj, és a fárasztó nap után elfogyasztott ízletes vacsora és szabad program minden kellemetlenséget feledtetett velük. Mindezt mi a hallgatóság is átérezhettük, hiszen Zoli fotók segítségével is megjelenítette élményeiket.

A beszámolók után számtalan kérdésünk volt, amit részben még ott feltettünk az „előadóknak”, és még inkább úgy éreztük, hogy ez egy nagyszerű utazás lesz.

ELSŐ UTAZÁS

1. nap

2013. május 11. (szombat)

Nagy izgalommal vártuk a május 11-ét, amikor a Nyíregyházi Főiskola Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium 4 pedagógusa és 37 diákja elindult Erdélybe. Az utazást rendhagyó történelem, földrajz, néprajz ismereti órák előzték meg, melyeket Dr. Komáromi István igazgató úr, Dobos Zoltánné és Jenei Andrea igazgatóhelyettes asszonyok tartottak meg. Nagyon hasznosak voltak ezek a felkészítő előadások, mert körvonalazódott bennünk Erdővidék. Sokat hallottunk a trianoni békeszerződésről, amely megváltoztatta az egész magyarság, de legfőképp a határon kívül ragadt társainak sorsát. Többen is hangsúlyozták, hogy a Határtalanul! Programnak egyik célja, hogy a közös munka és szórakozás összekovácsolja azokat az embereket, akik jelenleg külön országokban élnek, de mégis egy nemzetet alkotnak. A történelmi tényeken túl hallhattunk Erdély természeti látványosságairól is, melyeket Igazgató úr diaképes kiselőadással színesített. A néprajz órák fő témája az ottani szokások voltak. Erzsike néni előadásában bepillantást nyerhettünk a székelyek mindennapjaiba. Láttunk képeket a székely népviseletről, néptáncról és a jellemző ételeikről. Annak érdekében, hogy még közelebb kerülhessünk a székely kultúrához, Erzsike néni mutatott nekünk kézzel font kosarat és kézzel készített kerámiát, amelyeket szemügyre vehettünk. Az előadássorozat végén pedig iskolánk tanulója, Horváth Éva beszámolója vezetett végig bennünket diák szemmel Székelyföldön. Azért esett Évára a választás, mert ő már járt Baróton az előző tanévek valamelyikében.

Végre elérkezett az utazás hajnala. Reggel 7 órakor buszunk elhagyta Nyíregyháza határát és a csengersimai határátkelést követően megérkeztünk Partium területére.

Utunk során diáktársaink számos kiselőadást tartottak nevezetes történelmi eseményekről, személyekről, szokásokról és helyszínekről. Bővítettük történelmi, földrajzi, gasztronómiai, irodalmi ismereteinket. Előadások között szerepeltek: trianoni békeszerződés, Partium, Szatmárnémeti, Szilágyság, Zilah, Mezőség területének bemutatása. Erdély általános ismertetése után, részleteiben is megismerhettük Kolozsvár jellegzetességeit, behatóan tanulmányoztuk a székely

jelképeket, a székely zászlót, a kopjafákat, a székely kapukat, ételeket, fafaragás művészetét, valamint híres székelyek, mint például Gábor Áron, Kőrösi Csoma Sándor életébe nyerhettünk bepillantást. Gábor Áron az ágyúöntés lehetőségét már az 1848. október 6-án tartott Székely Nemzeti Gyűlésen felvetette, az ellenállás mellett döntő gyűlés azonban nem vette komolyan a javaslatot.

Az ötlet Sepsiszentgyörgyön került újra elő, amikor Puchner császári tábornok feltétel nélküli megadásra szólította fel a várost. Az összehívott népgyűlés november 12-én megfelelő fegyverek hiányában már-már a megadás mellett döntött, amikor Gábor Áron felajánlotta, hogy a fülei hámorban ágyúkat gyárt, és a maga öntötte ágyú torka elé áll, ha a próbálövessel nem talál célba. Szavait a székelyek nagy lelkesedéssel fogadták.

Az ágyúkat Gábor ki is öntötte a Magyarhermány melletti Bodvajon. Először november 30-án, a hídvégi csatában használták őket, és a székelyek megnyerték az ütközetet. Puchner azt hitte, hogy a székelyeknek francia tüzérsége került. Az első ágyú neve Jókai Mór cikke szerint Jancsi volt.

A bodvajai kohót az osztrák hadsereg 1848 decemberében feldúlta, ezért Gábor Áron Kézdivásárhelyen folytatta az ágyúöntést, Túróczi Mózes rézműves műhelyében. A tüzéreket is ő képezte ki, főleg kézdivásárhelyi diákok közül.

1849. március 24-én Bem József tüzér őrnagynak nevezte ki. Májusban Debrecenbe, a kormány székhelyére küldték, ahol Kossuth Lajos a székelyföldi hadigyárak igazgatójának nevezte ki, a kézdivásárhelyi gyárnak pedig hatvanezer forintos segílyt utaltak ki.

Gábor összesen 93 ágyút öntött (bár a számot illetően nem egyeznek a különböző források).

Első állomásunk Kolozsvár volt, ahol egy forgalmas történelmi város életébe csöppentük bele. Kolozsvár főterén megcsodáltuk a templomot, majd elsétáltunk Mátyás király szülőházához, megtekintettük a Babes- Bolyai Tudományegyetemet. Városi sétánkat Mátyás király szobrának megtekintésével zártuk.

Kolozsvárról való továbbutazás során szép látványt nyújtott a Tordai hasadék, melyet a róla és Szent Lászlóról szóló kiselőadások tettek izgalmasabbá, ez a történet mindenki tetszését elnyerte: Erdélyben, a Torda mellett nagy harcot vívott a király a kunokkal. Futott a magyar sereg és futott a király is. A Torda feletti hegyélen vágattak a magyarok, nyomukban a vérszomjas kunok. Szent László nyomában

lihegtek a kunok, fejszékkel csaknem levághatták. A király ekkor felsóhajtott és imával fordult az egek Urához.

- Szabadíts meg Uram, hiszen éretted harcoltam!

Isten meghallgatta Szent László imáját és csodát tett! Kettérepesztette a hegyet a király mögött. A kunok rettenve fogták vissza a lovakat, mert hatalmas szakadék tátongott előttük. A király patkójának nyoma még jól látszott évszázadok múltán is ezen a helyen.

Fehéregyházára érkezve a legjobb kiselőadást tartó diákok, a csoport nevében megkoszorúzták Petőfi Sándor síremlékét, az Egy gondolat bánt engemet című vers szavalata után, amelyet Csonka Gergő előadásában hallhatott a csapat.

Az utazás vidám hangulatban telt, jók és érdekesek voltak a kiselőadások is, pihenésképpen pedig – a buszsofőr CD-i közül válogatva – az EDDA zenekar híres számaitól volt hangos a busz. Az eredeti érkezéshez viszonyítva pár óra késéssel 23 órakor érkeztünk meg Barót főterére. A késés oka két rossz állapotban lévő híd volt, amelyek alkalmatlanok voltak az átkelésre, így hosszabb kerülőket kellett beiktatnia a sofőrnek. Lelkes baróti fiatalok és a Baróti Szabó Dávid Iskolaközpont Vezetősége fogadtak bennünket. Szívélyes fogadtatásuk után nagyon jól esett a székelyek helyi specialitása: „pityóka” és gombáspörkölt. Megkóstolhattuk a híres neves borvizet, amelyről Erzsike néni oly sokat mesélt.

Ezután 15 perces séta következett a főutcán, amely elvezetett bennünk a szálláshelyünkre. Öt ágyas szobáink, tiszták, kényelmesek és rendezettek voltak, gyorsan el is foglaltuk őket. Egy kissé fáradtan hajtottuk álomra fejünket, miután elfoglaltuk szobáinkat, a Kossuth Lajos utcai Baróti Szabó Dávid Iskolaközpont ifjúsági szállásán.

2. nap
2013. május 12. (vasárnap)

Vidáman ébredtünk, majd a finom reggeli elfogyasztása után a magyarországi és külhoni, baróti diákok hivatalosan is találkoztak a program megnyitóján.

A Baróti Szabó Dávid Iskolaközpont udvarán a polgármester és az intézmény vezetője, Dimény János köszöntötte a nyíregyházi küldöttséget. A vendégek nevében Dobos Zoltánné igazgatóhelyettes asszony köszönte meg a Határtalanul! pályázat által nyújtott lehetőséget. Pető Melinda csodálatos székely népdalt énekelt nekünk, amely az összes jelenlévő tetszését elnyerte. Az ének után a Nyíregyházi Főiskola Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium diákjai és tantestülete nevében, Szűcs Dorottya és Juhász Ádám megkoszorúzták Baróti Szabó Dávid szobrát.

A helyi iskola igazgatóhelyettese körbevezetett bennünket az iskola udvarán. Nagyon tetszett nekünk a harang, amely különleges funkcióval bír, azaz kétszer szólal meg egy tanévben. Ez a két időpont: a ballagás és a vén diákok találkozója.

Rendkívül érdekesnek találtuk az iskola udvarán felállított kopjafákat, melyeket a végzős diákok emeltek a híres erdélyi emberek tiszteletére. Pl: Budai József, Kriza János, Bölöni Farkas Sándor. Az intézmény történelem szakos tanárnője beszélt nekünk a székely emberek érzéseiről és gondolatairól. Ezek az emberek ragaszkodnak hagyományaikhoz, közösségükhöz, ez közöttük az összetartó kapocs. Szeretik Magyarországot, büszkék arra, hogy a magyar nemzethez tartoznak.

1956-ban Jan Palach, Bauer Sándor, Moyses Márton felgyújtották magukat, tiltakozásul a szocialista rendszer ellen. Ezt az eseményt egy emléktábla örökíti meg. Miután megfigyeltük az emléktáblát, meghallgattuk a három fiatal tragikus történetét, kiléptünk az iskola székelykapuján, s ezzel megkezdtük város ismerteti barangolásunkat. A főutcán, Kossuth Lajos útján haladtunk végig. Első állomás, Baróti Szabó Dávid szülőháza volt, amely ma Erdővidék Múzeumaként működik. Itt, idegenvezetőnk megosztott velünk néhány fontos gondolatot iskolájuk névadójának életéről: Baróti Szabó Dávid vallásos katolikus székely nemesi család fiaként, 1739-ben született. A gimnázium elvégzése után, tizennyolc éves korában a jezsuiták rendjébe lépett, egyetemi évei alatt görög és latin nyelvet, filozófiát és matematikát tanult, csak ezek befejezése után ment a teológiára, és igen képzett pap-tanárként

harmincéves korában - 1769-ben - szentelték jezsuita pappá. A politikai élettől távol élt. A felvilágosodás korában idegenkedett a nemzetet elnyomó bécsi hatalomtól. A költészet volt a menedéke, benne élt a kitűnően ismert latin irodalomban, Vergilius életműve mindvégig a legfőbb olvasmánya volt. De ő maga is jól verselt, gyönyörűségből példáit követve, magamagának írt latin költeményeket.

A következő megálló, a cölöpökre épült egykori Korona Szálló. Az épület falán láttuk a Kossuth Lajos emléktáblát. Elképzeltük, hogy az előttünk álló patináns épület egykor kaszinóként funkcionált. A főtéren egy bukaresti szobrászművésznő alkotását láthattuk, amely 3 bányászt jelenít meg. A szobor témája annak jelzése, hogy Barót egykor híres bányászváros volt. Sajnos a szobrásznő tüdőbetegségben halt meg, amit a belélegzett kőpor okozott.

Két templomot néztünk meg, annak ellenére, hogy négy felekezet gyakorolja vallását: az unitáriusok, ortodoxok, katolikusok, de legnagyobb számban a reformátusok. Vasárnap lévén az emberek misére siettek, de meg tudtuk nézni a népi barokk stílusban épült katolikus templomot, amely erődtemplomként működött és érdekessége még, hogy a harang torony különálló egységet alkot. A misére gyülekező emberek szeretettel mutatták templomukat, amire szemmel láthatóan nagyon büszkék voltak.

Ezután átsétáltunk a református templomba. Keserű Sándor baróti tanár úr, aki történelem szakos, mesélt nekünk a papi lak és a templom történetéről. Az új építésű, organikus építészeti stílusban készült épület az egyházközösség példás összefogásával készült. A templomot a gyülekezet egyik kedves támogatója, a holland Levin de Putter műépítész tervezte, aki előbb áttanulmányozza az erdélyi református templomépítészeti hagyományokat, és főleg Kós Károly építészeti hagyatékát. Ebből kiindulva tervezte meg a 450 férőhelyes kétszintes erdélyi építészeti jegyeket hordozó templomot.

Hosszú séta következett, melynek során megcsodálhattuk a baróti portákat, virágos kerteket, székelykapukat. A hosszú gyaloglás után megérkeztünk a Zathureczky Kúriába, ahol egy kicsit megpihentünk. A kúria jelenlegi lakói elmesélték a szép régi ház történetét, ami részben története volt a Zathureczky családnak is. A kert régi fái és az épület szép oszlopai sejtettek egy szebb múltat.

Délben megkóstoltuk a csorba levest, amely Székelyföld egyik specialitása. Érdekes volt, hogy ezek a levesek üdítően savanykás ízűek. Soha nem ettünk még savanyított húslevest, de mindenkinek ízlett.

A déli pihenő után feltérképeztük a Zathureczky temetőt, amelyet az elkövetkező napokban rendbe fogunk tenni. A temető egy domboldalon helyezkedik el az országút mentén. Furcsa volt látni a csupa magyar nevet a sírköveken. A sírkert elhagyatott állapotban volt. Az akácfákat sűrű aljnövényzet vette körül, ami miatt a sírköveket nehezen lehet észrevenni. Előre láttuk, hogy nem lesz könnyű dolgunk a buja aljnövényzettel. Különböző ötletek hangzottak el a temetőtakarítás módját illetően, ami némi vitát is eredményezett. Egyben azonban egyetértettünk: nem lesz egyszerű a feladat. Igyekeztünk a nagyobb lehullott gallyakat, letört ágakat összeszedni és egy kupacba hordani. A szemetet is igyekeztünk összetakarítani, és kijelölni az állítandó kopjafa, székelykapu és padok helyét.

Vacsora után az iskola padlástermében megkezdődött esti programunk. Elsőként a Baróti Szabó Dávid Líceum végzős diákja szavalt egy részletet Dsida Jenő: Psalmus Hungaricus című verséből. Ezután a helyi és nyíregyházi diákok közösen készített diaképes bemutatóját tekinthettük meg, amely a Zathureczky család magyarországi és erdélyi ágának a történelemben játszott szerepéről és az 1848/49-es forradalom és szabadságharc idején tanúsított hazaszeretetükről szólt. A nyíregyházi diákok közül Sándor Mariann ismertette a Zathureczky család történetét, majd Szabó Bence Benedek olvasta fel Krúdy Gyula Zathureczky tréfája című novelláját. Dobos Zoltánné, igazgatóhelyettes asszony által tartott diaképes bemutató még érzékletesebbé tette számunkra a Zathureczky család tevékeny életét. Krizbai Imre református lelkész úr, bemutatta a Zathureczky családfát, majd beszélt a Baróti Református Egyházközösség és a Zathureczky család régi időkre visszamenő kapcsolatáról. Elmondta, hogy a református egyház énekkara a Zathureczky Gyula nevét vette fel. Az előadás után ellátott bennünket néhány jó tanáccsal a felnőtt életre vonatkozóan.

A programsorozat után visszasétáltunk a szállásra, a baróti diákok társaságában. A jókedvű beszélgetés alatt megtanultuk székely kortársaink nevét, a közöttük lévő rokoni, baráti vagy szerelmi viszonyokba is nyerhettünk némi bepillantást. A nyíregyháziak véleménye megegyezett: a barótiak szimpatikus, jókedvű, barátságos emberek, akikkel szívesen töltjük szabadidő.

3. nap
2013. május 13.(hétfő)

Utazásunk harmadik napján, 2013. május 13-án reggeli után óralátogatáson vettünk részt a Baróti Szabó Dávid Líceumban. Matematika, földrajz, angol órákon voltunk. Nagy mellénnyel mentünk be az órákra, de rá kellett jönnünk, hogy a baróti diákok egy szemmel sem tudnak kevesebbet, mint mi. Nagyon élveztük a matematika órát, ahol közösen oldottunk meg feladatokat. Gyöngyike néni a barótiak igazgatóhelyettese elmondta, hogy sok diákjuk rendszeresen jár különböző országos versenyekre, ahol kiváló eredményeket érnek el. Matematikából, kémiából nemzetközi megmérettetéseken is részt vesznek.

Az óralátogatás után indultunk a Zathureczky-temető rendbetételére, amely csupán néhány percnyi busz útra található a szállásunktól. Mivel az előző nap már ellátogattunk a temetőbe tudtuk, hogy a rendbetétele nem lesz egyszerű feladat mégis mindenki lelkesen indult útnak.

Megérkezve a temetőbe a munkálatok megkezdése előtt a Zathureczky család történetét és a temető történetét mondák el nekünk, amit nagy figyelemmel hallgattunk meg.

Háromszék és Bardoc fiúszék, majd Háromszék vármegye történetében a Zathureczky családnak kiemelten fontos szerep jutott. A felvidéki származású, ott elszegényedett nemesi család egyik ága a 19. század elején telepedett meg itt. A Zathureczky család valamennyi tagja írástudó, képzett ember volt, akik alkotó erővel vettek részt a vidék gazdasági és kulturális fellendítésében. Az elszegényedett nemes Zathureczky István az 1820-as évektől egyre több székelyföldi és belső-erdélyi nemes bizalmát nyerte el, elsősorban uradalmi intézői funkciók elvállalásának köszönhetően. A szétszórt birtokok szakszerű gondozásához, felügyeletéhez kevesen értettek ekkoriban Erdélyben. Zatureczky Istvánnak 12 gyermeke volt a gondos apa tudta, hogy családjának akkor van esélye a felívelő életpálya tartására, ha gyermekei is becsületes és megbízható emberek maradnak. Ezért szigorral, de szeretettel nevelte őket.

Lányai közül Emília a Cserey János, Mária a Szentiványi Ignác felesége lett.

Gedeonról (1817–1873), a legidősebb gyermekről viszonylag keveset tudunk, mivel Mezőtelegden telepedett le, ahol átvette anyja őseinek birtokait.

Lajos (1819–1855) életéről szintén alig tudunk valamit, gyászjelentőjében páratlan szorgalmú gazdaként, szilárd jellemű hazafiként, buzgón vallásos jótevőként búcsúztak tőle szerettei. Lajos leányai közül Kelemen Lajosné Zathureczky Berta a kor megbecsült íróőjévé és zeneszerzőjévé vált.

Ifj. István (1821–1858) jogi végzettséggel 1841-ben katonai pályára lépett. 1845-ben hadnaggyá léptették elő, majd az 1848-as forradalomban való aktív részvételéért 1849-től 1856-ig kufsteini rabságban volt. A fogság muzsikálási kedvének sem szabott gátat: Innsbruckból hozatott hegedűn játszott. Atyjával együtt Erdővidéken virágzó mintagazdaságot teremtett. Életpályájának ígéretes ívelését a fogságban szerzett betegsége kettétörte, mindössze 37 évesen.

A korán elhunyt László (1830–1869) szeszgyárat működtetett Baróton.

Károly (1832–1889) a forradalmat követő időben a bajorországi 62-es számú, Lajos hercegről elnevezett gyalogezredben szolgált élményszerű útleírásai azt jelzik, hogy írói tehetséggel megáldott egyéniség volt, aki akár az utazási irodalom egyik jeles képviselője is lehetett volna. Mégsem az írói pályát választotta magának, hanem katona lett, aki a hadseregben találta meg a hivatását. Károly a család egyik sokat emlegetett, központi alakja volt. Értelmes tanácsaival irányította testvérei tevékenységét is, önzetlen segítségeivel mindig jelen volt, ha bajba jutott a család valamelyik tagja. Tragikus halála megrendítette a székelyföldi elitet (olyan parancs végrehajtását bízták rá, amelyet magyar szempontból nem tartott végrehajthatónak, ezért főbe lőtte magát).

József (1834–1909) ifjúkorában a család problémás tagjainak egyike volt, akinek felelőtlen adósságai időnként gondot okoztak szüleinek. Az 1850-es években Bécsben kereskedősegédként tevékenykedett és az ottani tapasztalatok megváltoztatták kezdeti könnyelmű életvitelét. Nagyajtai hazatelepedését követően ugyanolyan jelentős mintagazdaságot alapított, mint testvérei és szülei.

Gábor (1839–?) mosonmagyaróvári gazdasági tanulmányok után atyja mellett, Baróton telepedett le, ahol elkezdte egy sörgyár működtetését. Atyja halála után ő lett a baróti és olaszteleki gazdaság mindenese.

Gyula (1840–1924) jogászi végzettséget szerzett Kolozsváron, majd pedig Háromszék ipartörténetének egyik fontos alakjává vált.

Júlia Boér Albert feleségként élt. Fogarasföldön telepedett le, nehéz anyagi körülmények között töltötte életét. Lujza fiatal lányként jelent meg a leveleiben.

A temetőben nyugszik, id. Zathureczky Itván ügyvéd, földbirtokos, ifj. Zathureczky István 48-as huszárcapitány. A temető jelenleg azonosítható legújabb síremléke a Dr. Zathureczky Lajosé 1958-ból.

A Zathureczky-temető érdekessége, hogy nemcsak a Zathureczky család tagja vannak itt eltemetve. Itt helyezték végső nyugalomra Simonfy Sámuel, Bem tábornok táborigorvosát, Debiczky Mihály, miskolci származású gyógyszerészt, Tódor András, görög katolikus lelkészt, valamint Fülei Fosztó Zsigmond tanítót is.

Jelenleg a temetőben 32 sírt lehet azonosítani a síremlékek, vagy azok maradványai alapján. Régen ennek a többszöröse lehetett.

Ez után az érdekes történet után, amely néhol számunkra meglepő információkat tartalmazott, nekiláttunk a munkálatoknak, melyhez a baróti önkormányzat és az iskola minden segítséget megadott. Biztosította számunkra az eszközöket és helyi szakemberek is a segítségünkre voltak munka közben Sándor bácsi és András bácsi személyében. A baróti diákok a munkában sem maradtak le mögöttünk. A temető egész területét, a sírokat és környéküket egyaránt megtisztítottuk a gyomnövényektől, a buja aljnövényzettől és a fakínövésektől, amelyek elcsúfították ez egyébként gyönyörű környezetet. András bácsi motoros fűkaszával kaszált és mi takarítottuk el a levágott növényzetet. A lányok kézzel gyomlálták a sírokat, de nagyon nehezen haladtak, mert nagyon kemény volt a föld, és így a gyom gyakran nem jött ki tövestől. Többen gereblyéztek, a fiúk kapáltak.

Pár fiú az iskola tanműhelyében segített a székelykapu és a kopjafa kifaragásánál. A székelykapu nagy része már készen volt, a fiúk csak a tetőnél segédkeztek főként a zsindelek csiszolásával. A székelykapu csodaszép lett. A gyönyörű ősi motívumok mellett egy felírás díszítette, amit Erzsike néni keresett ki a Bibliából, Pál apostol Khorintusbeliekhez írott leveléből: **„A szeretett soha el nem fogy!”**

Többen úgy vélekedtünk, hogy ez találó idézet egy temetőkapuhoz, de egybecseng a Határtalanul! program céljaival is.

A kopjafára a következő faragás került: Nyíregyházi Főiskola Eötvös Gyakorló Határtalanul! 2013.

Mindenki kivette a részét a feladatokból, a temető egyre tisztább és szebb lett. Nagyon jó volt együtt dolgozni a székely diákokkal egy közös célért. Apolka, Bíborka, Levente, Csaba, Dávid és a többiek már egy csapatot alkottunk. Délre egy kicsit elfáradtunk, de egy helyi étteremben elfogyasztott finom ebéd és egy rövid pihenő után újult erővel folytattuk a munkálatokat melyek egészen a késő délutánig tartottak. Folytattuk a gyomlálást, kapálást, gereblyézést. Összegyűjtöttük a környéken található szeméthulladékokat és elszállítottuk azokat. Többen megfogalmazták, hogy annyi szépet láttunk Erdélyben, hogy ez a munka a legkevesebb, amivel az itt kapott élményeket meghálálhatjuk. Csodálkozva néztem az osztálytársaimat, mert nem is gondoltam, hogy így tudnak dolgozni.

Az egész napos fárasztó fizikai munka után este lezuhanyoztunk, vacsoráztunk. A Baróti Szabó Dávid Iskolaközpontban szerveztek nekünk programot. A baróti és nyíregyházi diákok és pedagógusok egy műveltségi vetélkedőn mérték össze tudásunkat, melynek témája az 1848-1849-es forradalom és szabadságharc volt. Ehhez kapcsolódóan különböző típusú feladatokat oldottunk meg. Nem volt könnyű. A vetélkedést Jenei Andrea néni, Zentai Tünde néni és Harascsák Andrea néni vezette. A versengés remek hangulatban telt, a résztvevő tanárok és diákok egyaránt jól érezték magukat. Szlenka Zsuzsa néni, Barabás Ildikó néni és Dobos Erzsike néni sokat segítettek a diákoknak, nagy nevetések közepette.

A két iskola diákjai közötti barátságok elmélyülését is elősegítette ez az este, mivel egy versenyző csapatot baróti és nyíregyházi diákok közösen alkottak. Az este végére az eredmények is megszülettek és a legeredményesebben szereplőket ajándékokkal jutalmazták meg. Az estét beárnyékolta az az aggodalom, hogy egyik baróti társunk biciklivel indult haza Székelyszáldobosra. Izgultunk miatta, hogy a sötétben, épségben hazaérjen.

4. nap
2013. május 14.(kedd)

A pompás reggeli elfogyasztása után utunk ismét a Zathureczky temetőbe vezetett. Sajnos az időjárás nem kedvezett, borús, hűvös volt a reggel. 9 órakor hozzáláttunk a munkánknak.

Kaptunk kapát, lapátokat, gereblyéket, talicskát. Nagy erővel vetettük magunkat a földmunkákba. Tegnap betekintést nyertünk a Zathureczky család életébe, így nagyobb kedvvel és tisztelettel tisztítottuk meg eleink sírjait. Barót északkeleti végében, a Szőlős-oldalon található a Zathureczky -temető, a helység egy régebbi temetője, mely a hatvanas évek elejéig volt használatban. Ide temetkeztek feltételezhetőleg a 18. századtól, a helység nem római katolikus vallású lakói, mivel az akkori vallási viszonyok nem engedték más vallásúak temetését a katolikus temetőben, sőt a falu belterületén sem. A sírok között felfedeztük, hogy nem csak a Zathureczky család, hanem más emberek hantjai is domborulnak csodálatos helyen. A temetőben nyugszik Simonfy Sámuel, Bem tábornok tábori orvosa, id. Zathureczky István ügyvéd, földbirtokos, ifj. Zathureczky István 48-as huszárkapitány, Debiczki Mihály, miskolci származású gyógyszerész, Tódor András, görög katolikus lelkész, Fülel Fosztó Zsigmond tanító és mások. A temető jelenleg azonosítható legújabb síremléke a Dr. Zathureczky Lajosé 1958-ból. A temetőben a Simonfy Sámuel és az ifjú Zathureczky István sírjánál minden év március 15-én megemlékezést és koszorúzást tartanak a barótiak. Jelenleg a temetőben 32 sírt lehet azonosítani a síremlékek, vagy azok maradványai alapján. Régen ennek a többszöröse lehetett, ezt bizonyítja a temető területén látható sok sírhantszerű kiemelkedés és a több helyen a földből előbukkanó téglák, kő és maltertörmelék. Mikor a temető hegye alatt elhaladó jelenlegi műutat építették, - az idősebb barótiak szerint e szerint - több sírt elpusztítottak buldózerrel, és ráépítették az úttestet.

A temető még meglévő jelentősebb síremlékei: dr Simonfy Sámuel síremléke, aki Tordán született 1817-ben. Milánóban végezte az orvosi egyetemet. Az 1848-as szabadságharcban Bem tábornok tábori orvosaként szolgált. A szabadságharc bukása után Lengyelországba menekült, majd hazatérésekor Nagyajtán, Baróton és végül Oklándon lett járásorvos. Nagy szakértelemmel végezte munkáját. Baróton és

Olaszteleken tekintélyes birtokot szerzett. Tizenkét gyermeke született, köztük István, az 1848-49-es szabadságharc huszárcapitánya, Emília, a Székely Nemzeti Múzeum alapítója, Károly, császári és királyi ezredes és Gyula, országgyűlési képviselő. A temető külön érdekessége a föld alá épített, egykor feltehetőleg kriptául szolgáló építmény, boltíves üreg (6 sz. sír). A kripa a legidősebbek visszaemlékezése szerint már a század első két évtizedében is jelenlegi üres állapotban volt látható. Az üreg hátulsó felében az utóbbi években avatatlan kezek a falat több helyen is megbontották, talán abban reménykedve, hogy a fal mögött egy másik üreget, helyiséget találnak, amint azt sokan beszélték Baróton, de a bontásnál egy helyen előbukkant a föld, ami ezt a feltételezést cáfolni látszik. Érdekes még a Zathureczky István és Lajos síremléke mellett található tumba (koporsó alakú kő), mely Barót temetőiben egyedülálló. A tumba felirata sajnos az idők folyamán szinte teljesen elpusztult. Ma már csak néhány betű körvonalazódik rajta.

Mivel tegnapi nap folyamán a sírokat megtisztítottuk a gáztól, ma az akácfák környezetét tettük rendbe. A kis hajtásokat körbe kapáltuk, kidudváztuk a környezetüket, a fiúk felásták a körülöttük lévő 40-50 cm-es kört, hogy a gaz ne nyomja el a hajtásokat. A gyomot a közeli kukába hordtuk. Munka közben viccelődtünk, nevettünk. Különösen a furikosnak volt sok dolga, ő szállította el a szemetet. Mindenki őt hívta, nem tudott egy percet sem pihenni. A lányok gereblyéztek, gyomláltak a fiúk kapáltak, ásóztak. A szemetet talicskával, vödörrel és kézben hordtuk a kijelölt helyre. Kellemes idő volt, éppen munkához való.

A nyíregyházi fiúk a székely fiúkkal közösen gödröket ástak a padoknak, betont kevertek, és a gödrökbe öntötték, ahová később a padok lábait állították. Hasonlóképpen jártunk el a kopjafa állításakor is. Nagy segítségükre volt Keserű Sándor tanár úr, és András bácsi, a baróti iskola gondnoka, akik a munkát irányították és abban segítettek. János bácsi, aki a szállításnál segédkezett. Dimény János igazgató úr is többször kijött a temetőbe és megnézte a munkálatokat, tanácsokat adott, és ízes székely beszédével többször elmondta, mennyire elégedett a társasággal. A dicséret mindenkinek jól esett.

Sok társunk komoly felszereléssel készült a munkára, hiszen egyforma munkás-overált vásároltak még Nyíregyházán és gyomláláshoz szükséges kesztyűt is hoztak. A baróti diákok biztosították számunkra a szerszámokat és rá kellett jönnünk, hogy a munkát legalább olyan jól bírják, ha nem jobban, mint mi.

A kevés pihenőidő alatt többen arról elmélkedtek, hogy visszatérnek majd Erdővidékre és meg fogják nézni hogyan alakult a temető és a megkapált kis facsometék sorsa. Sokan az elénk táruló látványban gyönyörködtek. A temető egy domboldalon van és innen nagyon szép kilátás nyílik Barótra és a környező hegyekre. Sokan sajnálkoztak, hogy milyen kár, hogy nem tartozik Magyarországhoz már ez a vidék.

Az egyik fiú elhagyta a szobakulcsát, csak másnap találta meg a baróti igazgató úr. Nagy pánikba estek az 5. szoba lakói, mikor nem tudtak bemenni a szobájukba. Szerencsére volt pótkulcs. Viccesen megjegyeztük, hogy az „ősapák elvitték a kulcsot!

Este nagyon éhesek voltunk, jólesett a grillezett hús Vacsora után táncház volt az iskolaközpont tornatermében. Amíg a zenészek hangoltak, egy spontán, fergeteges hangulatú kosármeccs alakult ki, ahol labda híján egy pulóverrel dobtuk a kosarakat. A táncház során rá kellett jönnünk, hogy a székelyföldi diákok jobban táncolnak, mint mi, és több különböző tájegység táncát ismerik. Az est folyamán mindenki igyekezett elsajátítani az először egyszerűbb, majd bonyolultabb tánclépéseket például a „gólyát”. A hangulat kiváló volt. A talpalávalót a az iskolaközpont egyik tanára Imre bácsi húzta és Dimény Olga néni és Keserű Sándor tanár úr mutatta meg a lépéseket. A baróti diákok szemmel láthatóan örömmel tanították a magyarországi diákokat. Sok társunk párra talált és a barátságok mellett szerelmek is szövődtek. Éjszaka senkit sem kellett ringatni, hamar elaludtunk.

5. nap
2013. május 15.(szerda)

A szerdai nap is izgatottan kezdődött, hiszen az egész heti munkálatok után végre eljött a Zatureczky-temető felavatására rendezett ünnepség.

A finom reggelit követően mi, vagyis a diákok az Eötvös Gyakorlóiskola tanáraival együtt kimentünk a sírkertbe. Ott találkoztunk a Baróti Szabó Dávid Iskolaközpont asztalosipari tanulóival. Segítségükkel kopjafát helyeztünk el a sírkövek mellett, amivel tiszteletünket róttuk le a Zathureczky család emléke és a felejtethetlen Határtalanul! program előtt. A kopjafán megörökítettük látogatásunk időpontját, valamint iskolánk és a pályázat nevét. Az utolsó simításokat végeztük a temetőben.

Miután megköszöntük a baróti diákok segítőkész és lelkes munkáját elmentünk ebédelni. Az ebéd karalábé leves volt, amit helyi szokásokhoz híven savanyúan készítettek. A második fogás gombás rizs volt natúr hússal, melynek fűszerezése nagyon ízletes volt. Mindezek mellé kaptunk uborkasalátát is, ami nagyon üdítő volt

A délutáni során csoportmunkában válogattuk a rengeteg fotót, ami a munkálatok során készült. Nagyon jól szórakoztunk közben. A fotók rendszerezése után színes fénymásolóval a rendszergazda segítségével kinyomtattuk ezeket. A baróti és magyar diákok egy csoportja mért, vágott, keretezett. Dimény igazgató úr kijelölte a kiállítás helyét. Táblagyurma és ragasztó segítségével raktuk fel a kész képeket. Kicsit vitatkoztunk az elrendezésen. A fiúk egy plakátot is szerkesztettek a kiállítás reprezentálására. A világ legügyesebben elkészített fotókiállítása következett. A fotókiállítás ünnepi megnyitóján először Dimény János igazgató úr mondott beszédet, ami egyben a hivatalos lezárása volt a Határtalanul! program baróti állomásának. Megköszönte aktív részvételünket a Zathureczky-temető rendbetételében, az eddigi közös programot értékelte és megnyitotta a fotókiállítást. Dobos Erzsike néni beszéde után a baróti diákokkal végignéztük a fényképeket és jól szórakoztunk rajtuk, hiszen olyan képek is készültek rólunk, amiről nem is tudtunk. A kiállítás végén megtekintettük a Baróti Szabó Dávid emlékszobát.

A baróti diáksággal elsétáltunk a sírkertbe és megkezdődött a Zatureczky-temető hivatalos, ünnepélyes és egyben hagyományokhoz hű átadója. A hét folyamán a

Baróti Szabó Dávid Líceum diákjai székely kaput állítottak, amit az iskola faipari szakos tanulói készítettek. Érdekesség volt számunkra, hogy a hagyomány szerint a kapun csak annak felszentelése után lehet áthaladni.

Az ünnepség a köpeci Hangafa fúvószenekar zenés köszöntőjével kezdődött. Utána a helyi iskola 10. osztályos tanulója köszöntötte a Nyíregyházi Főiskola Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium tanár- és diákküldöttségét, a polgármester urat, lelkész urakat, a plébános urat, a református egyház presbitériumát és az ide érkező városlakókat. A Zatureczky-kórus előadását Krizbai Imre református lelkész beszéde követte. Felavatta és megáldotta a temető új székely kapuját, ami alatt a jelenlevők átsétáltak az ünnepség helyszínére. Elsőkén az iskolák és a felekezetek képviselői haladtak át a kapun, illetve két ember, akik a magyar és a székely zászlót vitték kezükben. Őket követték a kórus, a zenekar, a munkálatokban résztvevő baróti és nyíregyházi diákok és a sort zárták a helyszínre érkező városlakók.

A domb tetején a Zatureczky-család sírkövei mellett kezdődött meg az ünnepélyes beszédek, köszöntések és áldások sorozata. Elsőként a Baróti Szabó Dávid Gimnázium igazgatója, Dimény János köszöntötte a jelenlevőket. Őt követte Demeter László történész, Kovászna megye önkormányzatának képviselője, aki bemutatta a Zatureczky-temetőt és annak érdekes történetét. A műsort énekes előadás színesítette. Iskolánk tanulója a 11. évfolyamos Cziráku Lilla énekelte el A csitári hegyek alatt című népdalt, ami nagyon megható és szép volt. Dobos Zoltánné igazgatóhelyettes beszédében kitért a Határtalanul! program ismertetésére, annak életszemléletet meghatározó szerepére: „Hálásak vagyunk a sorsnak azért, hogy Erdővidéken megnyílt előttünk egy kapu, ami által páratlan lehetőséget mondhatunk magunkénak, amely az idelátogató diákjaink világról alkotott szemléletét a helyes irányba formálta, megtanította őket nemcsak európainak, de felelős magyarnak is lenni” – mondta, majd jelképesen átadta a temetőben elhelyezett tárgyakat és a kitisztított temetőt a polgármesteri hivatalnak és a református egyházközösségnek. Az átadás fogadásaként Lázár Kis Barna polgármester úr mondta el ünnepi beszédét. A Zatureczky kórus előadása után Dobos Zoltánné igazgatóhelyettes, Dimény János igazgató úr, Lázár Kis Barna polgármester úr és Krizbai Imre református lelkész az élő emlékezet tölgyfáját ültették el a temetőben. Ismét egy gyönyörű népdal következett, amit Pető Melinda a Baróti Szabó Dávid Iskolaközpont

7. osztályos tanulója adott elő, akit már a program megnyitóján is hallottunk. A temető ökumenikus áldására Tóth József plébános, Kis Alpár unitárius és Krizbai Imre református lelkész urakat kérték fel.

Az ünnepség záró és egyben legmeghatóbb momentuma az volt, amikor a jelenlevő magyarországi és baróti diákok, tanárok, egyházi képviselők, valamint a városlakók közösen énekelték a magyar és ezt követően a székely himnuszot. A himnuszok zenei kíséretét szintén a köpeci Hangafa ifjúsági fúvószenekar biztosította.

A vacsorát követően visszatértünk a helyi iskolába, ahol közösen megtekintettük a Baróti Szabó Dávid Emlékszobát, amely egyúttal előkészítés volt a külhoni és magyarországi iskola második utazás keretében történő tevékenységnek is.

A hosszú és fáradtságos, de egyben élményekben gazdag hetet a baróti iskola diákjai és dolgozói által szervezett zenés-táncos búcsúest zárta. Itt a két, programban résztvevő, iskola tanuló és kísérő pedagógusai is részt vettek. A hangulat fergeteges és felszabadult volt, ami a baróti és a nyíregyházi diákok között kialakult barátságnak volt köszönhető.

6.nap

2013. május 16. (csütörtök)

Elérkeztünk a tanulmányutunk utolsó napjához, a hazautazáshoz. Mindenki nehéz szívvel készülődött, rossz volt ott hagyni a szállást, az emlékeket, Barótot, a kisvárost, ahol annyi szépet láttunk, tanultunk, ahol oly sok kedves emberrel ismerkedtünk meg. sokszor kellett szembesülnünk a városban élők anyagi helyzetével, hogy a boltok színvonala se olyan, mint Nyíregyházán, és hogy az emberek minden tőlük telhetőt megtesznek, de sokkal nehezebb sorsuk van, mint nekünk. Elcsodálkoztunk a gyerekek magyarságtudatán, a tanórákon látott szorgalmon, hogy milyen nagy akarattal tanulják a magyar irodalmat annak ellenére, hogy nem Magyarországon élnek. Rájöttünk, hogy nagyon fontos az itt élőkkel való kapcsolattartás, vagy éppen a kapcsolatok elmélyítése. Ők nagyon értékes emberek, sokan tanulhatnánk tőlük, mi Magyarországon élő magyarok, akik sokszor megfedkezünk magunkról, a hazaszeretetről, arról, hogy milyen fontos lenne ápolni hazafiasságunkat. Ezekkel a kapcsolatokkal nagyon sokat nyertünk, ez az út jó néhány embernek megváltoztatta a nézőpontját a magyarságról, és esélyt adott rengeteg gyereknek, hogy az anyanyelvén ismerkedjen, és magyarországi kapcsolatokat köthessen. Az utazás alatt bennünk nem ébredt fel honvágy egyáltalán, hiszen a Barótiaknak hála otthon érezhettük magunkat, mintha csak Magyarország egy eldugott részében lennénk. Az indulási nehézségek ellenére pontosan érkeztünk az étterembe. Amikor beléptünk, az asztalok már meg voltak terítve. Kétféle sonka-szalámit kaptunk zöldségekkel. ez a reggeli másabbnak tűnt, mit a többi. Úgy tűnt, mintha a reggeli bőségesebb lenne, és az egészét valami furcsa búcsúhangulat ölelte át. Reggeli után még vettünk néhány kiflit az útra, aztán kezdetét vette a hazautazás Barótról.

Az utazást vezető tanárnő ismertette az utazásunk programját, a megállókat, megemlítette a nevezetességeket, és próbált minket arra sarkallni, hogy a benzinkutaknál való megálláskor próbáljunk meg sietni. Mindenki azt próbálta meg megtippelni, hogy hány órára fogunk hazaérni, hiszen az oda út kissé hosszúra sikeredett. Néhányan tréfás megjegyzéseket tettek, mások viszont reménykedtek a korai érkezésben. Utunk első megállója Székelyudvarhelyen volt. Elsőként egy

szoborcsoportból álló emlékművet látogattunk meg, ahol a történelem nagy alakjainak mellszobrait láthattuk. Dobos Erzsike néni néhány szóban bemutatta azt a történelmi személyiséget, akit a szobor ábrázolt.

Az első szobor Csaba királyfit ábrázolta, aki Attila hun király fia, székelyek legendás vezére volt, az egyik legenda szerint ő vezette Erdély területére 3000 fős népet, a székelyek őseit. A következő Fráter György szobra volt, akinek a fejében megfogalmazódott az önálló Erdély gondolata. A harmadik Bethlen Gábor erdélyi fejedelem volt, ezután Wesselényi Miklós következett, az ő nevéhez a jobbágy felszabadítást köthetjük, Bethlen István miniszterelnök, Majd Koós Károly építész, neki köszönhetjük a Budapesti Állatkert pavilonjait. A következő mellszobron a Vándor Székely felirat állt, mely Vass Albertet jelképezte. Ezután Nyíró József jezsuita pap, író szobra következett. Bem apó, a magyar szabadságharc legendás tábornoka, majd II. Rákóczi Ferenc fejedelem, és Báthori István erdélyi vajda következtek.

A szobrok bemutatása után Moldoványi István és Pócza Fanni megkoszorúzták az általuk választott II. Rákóczi Ferenc szobrát.

Átsétáltunk a főtérre, ahol Orbán Balázs szobra található. Néprajzzal foglalkozott, a méltán egyik legnagyobb székelynek tartott író, tudós, polihisztor. Az ő tollából származik A Székelyföld leírása, édesanyja görög volt, édesapja pedig székely. Székelyudvarhelyen járt gimnáziumba, itt lakott, és Viktor Hugo-val is jó barátságot kötött. Az akkor még újdonságnak számító fényképezőgéppel járta be Székelyföldet, és minden falut lefényképezett feljegyzést írt a helység földrajzi környezetéről, lakóiról, különlegességéről, szokásairól. Székelyudvarhely Erdély kulturális központja.

Orbán Balázs Szelykefűrdőn született és ott is halt meg. Következő utunk oda vezetett. A sírja előtt tizenkét székelykapu található, melyeket az elmúlt száz évben emeltek a tiszteletére. A síremlékhez legközelebb álló kaput Orbán Balázs kapujának nevezik, mert eredetileg szejkefűrdői nyári lakának, az úgynevezett Kossuth-laknak a bejárata előtt állott. A sír megtekintése után Vincze Nóra megkoszorúzta az emlékművet. A sír látogatása mellett óriási élmény volt a tájban gyönyörködni, mivel egy dombon álltunk meg, ahonnan a kilátás mesés volt.

Legközelebb Farkaslakán álltunk meg egy újabb híres történelmi személy sírjánál, Tamási Áron síremlékénél. Tamási Áron kérése szerint sírja két cserfa között

helyezkedik el, a sírbolton pedig egy gyönyörű idézet áll: „Törzsében székely volt, fia Hunniának, hűséges szolgája bomlott századának”. A sír és az emlékmű külön készült, az emlékmű Tamási Áron által ábrázolt figurákat jeleníti meg. Nagyon híres irodalmár volt, tőle származtatható az Ábel trilógiája, mely a leghíresebb sorozatának számít. Tőle származik ez a mondat is: „Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne.” A sírt Hornyák Dániel és Rácz Dorina koszorúzta meg az iskola nevében.

Következő állomásunk Korond volt, ahol a végelláthatatlan bazárokból vásárolhattunk egy néhány szuvenírt a családtagok számára. Szébbnél szebb kerámiákat, fa tárgyakat, bőr ékszereket láthattunk.

A hazafelé tartó úton élménybeszámolókat tartottunk és mindenki felelevenítette, mi tetszett neki a legjobban az Erdélyben töltött napok alatt. Dobos Erzsike néni kérdéseket tett fel a látottakkal kapcsolatban és aki ügyesen válaszolt kicsi ajándéknoteszt kapott.

A szülők otthon vártak bennünket. Nagyon jó, felejthetetlen élmény volt! Köszönjük!

Második utazás

Nyíregyháza

1. nap

2013. május 21. (kedd)

Így meséltek a baróti diákok az utazásukról: Elérkeztünk a Bethlen Gábor Alapkezelő Nonprofit Zrt. által támogatott utunk első napjához. Korán reggel indultunk a busszal, mely nagyon jól fel volt szerelve. Az indulás nagyon lázba hozta az egész csapatot. Mindenki érdeklődve várta, hogy mit is kap majd ettől az utazástól, milyen tapasztalatokkal térhet haza. Amikor elindultunk, a buszt csendes moraj jellemezte, viszont ez egy kis idő múlva egyre hangosodott. Mindenki ébredezett, megjött a kedvünk a viccelődéshez, a szórakozáshoz. Utunkat Vargyas felé vettük, ahol a magyar csapat is járt, a Dániel kastélyt, és egy templomot látogattak meg. Ezután Székelykeresztúrról mondott néhány szót Keserű Sándor tanár úr. Itt található a Petőfi emlékszoba a Gyárfás-kúriában. A szerény helyiséget sikerült úgy berendezni, hogy az évente több ezer látogató számára bemutassa a Székelykeresztúron mindmáig elevenen élő Petőfi legendakört és Petőfi kultuszt, sőt az emlékszoba csak erősíti és továbbviszi ezt a hagyományt. A következő város, amiről információt hallottunk a tanár úrtól Segesvár volt. Marosvásárhelytől délre, a Nagy-Kükülő völgy szorulatában fekszik. A világörökség részét képezi a segesvári vár falain belül találjuk Erdély legfestőibb középkori várnegyedét. Várának egykori 14 tornyából 9 még most is áll, melyeket 930 m hosszú várfal köt össze. Mindegyik torony a védelmére kijelölt céh nevét viseli. Itt zajlott a segesvári csata, melyben Petőfi Sándor eltűnt. Segesvár után Marosvásárhelyen is árhaladtunk. A buszunk csak úgy száguldott, csodás volt a táj, a társaság, és a tudat, hogy nem sokára Magyarországon leszünk. A következő állomás Kolozsvár volt. Ez a gyönyörű forgalmas város egykor magyar szótól volt hangos, viszont egy ideje románok betelepítésével a magyarság kisebbségbe került Kolozsváron. Egykor még a magyarság kulturális központjaként volt nyilvántartva, de mára már ez megváltozott, ezt a címet Székelyudvarhely vette át. Itt volt egy kis időnk, hogy meglátogassuk a mosdót, és hogy gyönyörködhessünk azokban a mesés, hangulatos kis utcákban,

melyek behálózzál Kolozsvárt. Kulturális szempontból a legfontosabb város, ugyanis itt működik a Magyar Állami Színház és Opera, valamint évente több mint 10000 egyetemista tanul itt. Maga a város a 11. században jött létre, de azelőtt is folyamatosan lakott volt. Kolozsvárnak számos híres szülöttje van. 1443. február 23-án itt született Hunyadi Mátyás, magyar király, kinek szülőházát ma bárki megnézheti. Bocskai István erdélyi fejedelem is Kolozsváron született 1557. január elsején. A várost az unitárius vallás bölcsőjének is nevezik. Rögtön a főtéren található a Szent Mihály katolikus templom, ami egy gyönyörű gótikus épület és egyben Erdély egyik fő kultikus helye. A templom mellett emelkedik Mátyás király lovas szobra, amit Fadrusz János szobrászművész készítette. Ezt a szobrot mi is megcsodáltuk, majd folytattuk az utazást. Legközelebb Zilahról mesélt néhány fontos dolgot a tanár úr. A Meszes lábánál elterülő Zilah már a honfoglalás idején lakott település volt. 1241-ben a tatárok feldúlták, felégették, hogy a legenda szerint csak egy tyúkól maradt meg a városból. Nagy Lajos korában már vásártartási jogot, 1446-ban pedig pallosjogot nyert. 1598-ban csatolták Erdélyhez. Ezután Tasnád, majd Nagykároly következett, ahol Petőfi élete során több időt eltöltött. a következők Csanálos, Mérk, Vállaj, majd Nyírbátor volt. Nyírbátorban megálltunk, hogy meglátogassuk a római katolikus és a református templomot. Először a római katolikus templomba mentünk. A templom a kenyérmezei győztes csata után épült. 1479. október 13-án a Gyulafehérvár melletti Kenyérmezőn ecsedi Báthori István erdélyi vajda és Kinizsi Pál temesi ispán által vezérelt magyar sereg legyőzte az Erdélyben portyázó török sereget. A templomot a "Hit és Egészség" uniós projekt keretében 2010-2011-ben felújították. Az oltárok közül a főoltár, Krucsay-oltár és a Pócsi oltár restaurálását végezték el, a torony gótikus sisakot kapott, így templomunk jelen pillanatban a térség legmagasabb épülete. Ezután átmentünk a református templomba. A templomban megtalálható egy síremlék, ha belépünk a sekrestyébe. Mind a falon, mind a márvány emlékművön megtalálható a sárkányos címer, a Báthory család címere. 1480-ban kezdte el építtetni a ma is álló templomot Báthory István erdélyi vajda. Akik látták, a 17-18. században mind-mind magasztalták a templom szépségét. Láttuk a gyönyörű orgonát is, mely egészen fent helyezkedett el. Átsétáltunk a sétányon, ahol rengeteg szobrot csodálhatunk meg, majd bementünk a nyírbátori panoptikumba is. Ott megnéztük a hihetetlenül alaposan kidolgozott figurákat, a család hírhedt tagjait, akik a szemünk előtt keltek életre az

egyedülálló reneszánsz hangulatban. Megelevenedett a kenyérmezei csata, egy nagyszabású étkezés, sőt a legendát is saját szemünkkel láthattuk, miszerint Báthory Anna a cselédlányok vérében fürdött minden este. a kis kitérőnk után megérkeztünk Nyíregyházára, ahol nagy szeretettel várt minket az Eötvös Gyakorló vezetősége és diákserege. Kissé fáradtan, de vidáman érkeztek meg Nyíregyházára. Sok nyíregyházi diák izgalommal várta az újbóli találkozást. A fogadásra mindenki eljött, még apró személyes ajándékokat is hoztak, és örültek a viszontlátásnak. Nagy üdvözlő és taps köszöntötte a buszról leszálló diákokat. Megható pillanatok voltak. A barótiak kicsit fáradtan, de örömmel nyugtázták az Erdővidéken megismert barátok jelenlétét. Érdeklődve nézték az iskolát és környékét. Sokan jártak már Magyarországon, de Nyíregyházán először. Elkísértük őket az iskola ebédlőjébe. Az asztalokat előre szépen megterítettük. Igazgató úr köszöntőt mondott. Megemlítette, hogy a Határtalanul! program egy igen kiváló lehetőség a külföldi és a magyarországi diákok kapcsolattartására. Örülünk, hogy ennek részesei lehetünk, hiszen élményekben és érzelmekben gazdagabbak lettünk. Ezek után megvacsoráztak, majd a szállásukra, a Bánki Donát középiskola kollégiumába kísértük őket. Útközben beszélgettünk, és lelkünk mélyén úgy éreztük, hogy a nap ünneppé változott. Az erdélyi vendégek örültek, hogy végre célba értek, és kipihenhetik az utazás fáradalmait.

Nyíregyháza
2. nap
2013. május 22. (szerda)

Miután a Bánki Donát Műszaki Középiskola és Kollégium kollégiumában a baróti diákok kipihenték fáradalmaikat átsétáltak az Eötvös Gyakorlóiskolába, ahol a finom reggelit követően a hivatalos megnyitón vettek részt.

A megnyitó az iskola északi előadójában volt. Elsőként iskolánk igazgatója, Dr. Komáromi István tartott beszédet, ismertette a Határtalanul! program előnyeit, az elkövetkezendő hét programját és a kitűzött célokat. Az ünnepséget egy népdal színesítette, amit Zentai Janka énekelt el. Keserű Sándor, a Baróti Szabó Dávid Iskolaközpont történelem szakos tanára is megtartotta köszöntőbeszédét a baróti küldöttség nevében. Megköszönte a lehetőséget, hogy részt vehetnek a Bethlen Gábor Alapkezelő Nonprofit Zrt. támogatásával meghirdetett Határtalanul! pályázat programjában. Kiemelte a külhoni és anyaországbeli magyarság kapcsolatának és megismerésének fontosságát.

Az ünnepélyes köszöntés után a nyíregyházi és baróti diákok együtt mentek a városközpontba, ahol városismereti vetélkedő keretében ismerkedtek meg Nyíregyháza város nevezetességeivel. Az Eötvös Gyakorlóiskolából Karafa Sándor magyar, történelem szakos tanár úr kísért bennünket, aki a megoldandó feladatlapot is összeállította. A megmérettetésben 7 csapat vett részt 5-5 fővel. Túránkat a Hősök terén kezdtük. Itt a Megyeházára és a Városalapító atyák szobrára vonatkozó kérdésekre kellett válaszolni és egy hozzá kapcsolódó szöveget is ki kellett egészíteni. A csapatok nagyon lelkesek voltak a rossz időjárás ellenére és szívesen keresték a válaszokat a város különböző pontjain. A Kossuth téren a Kossuth szoborral és a Városházával kapcsolatos feladatokat kellett megoldanunk. Sétánk következő állomása a Korona Szálló volt, amiről megtudtuk, hogy 1934-ben Bartók Béla tartott itt nagyszerű koncertet.

A belváros egy részének megismerése után a Városházán Kósa Tímea alpolgármester asszony fogadta a baróti és nyíregyházi diákokat, a minket kísérő pedagógusokat és az iskola vezetőségét. A patinás épület nagy benyomást tett ránk. A köszöntő előtt iskolánk igazgatója, Dr. Komáromi István, iskolánk tanulója, Vincze

Nóra és egy baróti diák, Miklós Aba adott interjút a helyszínre érkező Nyíregyházi Televízióknak. Az ünnepélyes fogadáson először Dr. Komáromi István, majd Keserű Sándor és végül Kósa Tímea alpolgármester asszony mondott köszöntőbeszédet. A város alaposabb bemutatása érdekében egy rövid bemutató filmet vetítettek le, ami jól bemutatta Nyíregyháza és Sóstó nevezetes épületeit, szokásait és a minden évben megrendezésre kerülő programjait. A film után kimentünk a Városháza erkélyére, ahonnan nagyon szép kilátás nyílt a Kossuth térre és a nyíregyházi Római katolikus templomra. Örömmel láttuk, hogy a városvezetés a magyar, az uniós és a város zászlója mellé a székely zászlót is kitűzte a városháza épületére. A Polgármesteri Hivatal ajándékkal is kedveskedett a diákoknak és a tanároknak. Kaptunk egy tollat és egy noteszt, amiken a Nyíregyháza felirat szerepel.

A Városháza látogatása után folytattuk a vetélkedőt. Elsétáltunk a Benczúr térre, ahol feladatokat oldottunk meg a Jósa András Múzeummal és a Bessenyei szoborral kapcsolatban. Ezekhez forrásként használtunk egy Krúdy-novellát, amiből sok információt megtudtunk az épülettel és a szoborral kapcsolatban. Ellátogattunk az Alpár Ignác által tervezett Móricz Zsigmond Színházhoz, illetve megnéztük Váci Mihály szobrát is. Ezzel kapcsolatban megoldottunk egy keresztrejtvényt is, melynek megfejtéseként a „szőke-város” elnevezést kaptuk, ami Váci Mihály egyik művében szerepel Nyíregyháza megnevezéseként.

Az ebédet követően Sóstóra látogattunk el. Sóstói kalandozásunkat a Sóstói múzeumfaluban kezdtük meg. A Múzeumfalu által felkínált programokon keresztül a Nyírség hagyományait ismertük meg, az építészeti örökségektől kezdve a népi mesterségeken át a térség tradicionális ételeinek bemutatásáig. Itt a régi idők Magyarországnak és Nyíregyházájának megfelelő lakóházakat, templomot és iskolát láttunk. Az iskolában egy hagyományokhoz hű tanórán vettünk részt. Az előadó elmesélte milyen volt az oktatás 100 éve, hogyan mentek a gyerekek iskolába és beszélt a családról általánosságban is. Érdekesség volt számunkra, hogy régen 90 fős osztályok voltak és a fiúk, valamint a lányok nem járhattak egy osztályba. Kipróbáltuk a régi típusú padokat és palatáblát is láttunk.

A Sóstói Múzeumfalu után elsétáltunk a Krúdy Vígadóhoz, ahol a diákok alkotta csapatok feladatlapot is kaptak. A Fürdő épületének és a mellette található Víztorony megtekintése után bementünk egy fagyizóba. A Svájci Lak megtekintése után

körbesétáltuk a Sóstói tavat és aki akart, az vízibiciklizhetett is. Úgy gondolom ez nagy élmény volt mindenki számára.

A hosszú túra után a baróti diákok az Eötvös Gyakorlóiskola ebédlőjében elfogyasztották ízletes vacsorájukat.

Az esti program 19 órakor kezdődött. Egy meghívott történelem szakos főiskolai tanár, Dr. Reszler Gábor tartott előadást. Elsőként a Megyei levéltárról mesélt. Az 1723-tól létező Magyar Nemzeti Levéltár Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltár kezdetben Nagykállóban volt, majd amikor Nyíregyháza megyeszékhellyé vált, a létesítmény átköltözött Nyíregyházára. Az intézményről megtudtuk, hogy milyen iratok és oklevelek találhatóak itt. Az érdekes és érdekfeszítő előadás után a nyíregyházi diákok tartottak diaképes bemutatókat. Először Hornyák Dániel a Móricz Zsigmond Megyei Könyvtárat, majd Molnár Gergely a Jósa András Múzeumot és végül Kovács Márk, Budaházi Ádám és Szabó Bence Benedek a Levéltárat mutatták be.

A szerda az egész napos program értékelésével, valamint a városismereti akadályverseny eredményhirdetésével zárult. A hosszú és fárasztó, de élményekben gazdag nap után a baróti diákok visszatértek szállásukra.

Nyíregyháza
3. nap
2013. május 23. csütörtök

A baróti diákok utazásának harmadik napján is számos programon vettek részt. Ezen a napon prezentációkat hallgattak meg iskolánkban és a délután folyamán került sor az Eötvös Emlékszoba kialakításához szükséges anyaggyűjtésre is.

A délelőtti folyamán az 1848 utáni Nyíregyháza kulturális életével ismerkedhetnek meg a külföldi diákok.

A nyíregyházi diákok diaképes prezentációban mutatták be Nyíregyháza híres szülőit és a munkásságukat, ill. dramaturgiai eszközökkel megelevenítették Krúdy Gyula néhány közismert művének egy-egy részletét.

A Nyíregyházi Főiskola korábbi névadója a Nyírség híres szülőte, Mária Terézia testőre, a magyar felvilágosodás kiemelkedő alakja, Ágós tragédiájának szerzője Bessenyei György. Nyíregyházán és Magyarországon több iskola, közintézmény is viseli a nevét. Nyíregyháza legszebb terét díszíti egész alakos szobra.

Megismerhettük Benczúr Gyula festészetének főbb alkotásait, az Önarckép, a Buda visszafoglalása, a Vajk megkeresztelése. Ismertetésre kerültek alkotói pályájának főbb állomásai és Nyíregyházához való kötődése.

Bemutattuk Krúdy Gyula nyíregyházi irodalmár főbb munkáit. Krúdy Gyula korának hiteles megrajzolásként részleteket olvastunk fel Dr. Pethő József tanár úr Őszinte nyíregyházi kalauz című könyvéből. Krúdy Gyula több művének részlete is felolvasásra került nagy sikerrel. Meghallgattuk Krúdy kedvenc nótáját a Lehullott a rezgőnyárfa ezüst színű levele-t, majd felolvastuk Krúdy kedvenc ételeinek listáját. A barótiak nevetve emlékeztek a Baróton felolvasott Krúdy novellára aminek Zathureczky tréfája volt a címe.

Áttekintettük Eötvös József jelentősebb műveit és hangsúlyoztuk művelődéspolitikai jelentőségét. Eötvös József magyar jogász, író, a Batthyány-kormány, majd az Andrássy-kormány vallás- és közoktatásügyi minisztere. A Magyar Tudományos Akadémia és a Kisfaludy Társaság elnöke, Eötvös Ignác politikus fia, Eötvös Loránd fizikus apja. Eötvös József iskolánk névadója a népoktatási törvény megalkotója. Mindezek mellett megismerkedhettek még Jósa András, magyar régész, orvos és

antropológus tevékenységével, aki ugyan nem Nyíregyházán született, de városunkban halt meg. Ő az, aki Nyíregyházán nemcsak a múzeum, de a kórház névadója is.

A délutáni órákban a barótiak a nyíregyházi diákok és pedagógusok kíséretében a megyei Levéltárban, a Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtárban, valamint a Jósa András Múzeumban töltöttek el néhány órát. A délelőtti prezentációk alkalmával már megismert, híres elődök nyomait kutatva.

Elsősorban Eötvös József munkásságát kutatták, annak érdekében, hogy a berendezésre kerülő Eötvös emlékszoba úgy történelmi adatokban, mint reprezentációban hiteles legyen. Kép szöveges és hanganyagok megismerése és gyűjtése kellően segítette ezt a célt.

A munkában nagy segítséget jelent a magyarországi diákok számára az a tapasztalat, melyet a baróti gyerekek az intézményükben berendezett "Baróti Szabó Dávid Emlékszoba" létesítése kapcsán már megszereztek.

A könyvtárban számos Eötvös József életével és munkásságával foglalkozó könyvet néztek meg és olvastak át.

A levéltárban az Eötvös család életével kapcsolatos régi iratokat kerestek és tekintettek meg.

Míg a múzeumban egy rendhagyó irodalomóra keretein belül ismerkedhettek meg Eötvös József életével. Ezek után lehetőség nyílt a Jósa András Múzeum kiállításainak megtekintésére, melyet a baróti diákok és pedagógusok többsége még soha nem látott.

Az e programokon elhangzottak néhol még a nyíregyházi diákoknak is új információkat tartalmaztak.

Az intézmények dolgozói mindenhol kedvesen fogadták a csoportokat, segítették a diákokat a kutatásban, válaszoltak a kérdéseikre.

Mivel az intézményeket kis, 10-12 fős csoportokban látogatták meg, este, az iskolánkban került sor a szerzett információk megbeszélésére, kicserélésére, a beszerzett anyagok szelektálására.

Miután minden csoport tartott egy rövid beszámolót saját élményeivel és tapasztalataival kapcsolatban, megkezdődött az Eötvös Emlékszoba anyagának a tervezése. A munka során a baróti diákok igazi csapatként működtek együtt a nyíregyháziakkal. Mindenkinek volt feladata és az összes diák lelkesen végezte el

azt, amit vállalt. A tanulók kutatómunkája eredményesnek bizonyult, hiszen minden készen áll az Eötvös Emlékszoba holnapi berendezéséhez.

Nyíregyháza

4. nap

2013. május 24. (péntek)

A csütörtök délutánt a baróti diákok a nyíregyházi diákok kíséretében azzal töltötték, hogy információkat gyűjtöttek iskolánk névadójáról, Eötvös Józsefről. Jártak a Jósza András Múzeumban, a Megyei Levéltár és a Megyei Móricz Zsigmond Könyvtár falai között végeztek gyűjtőmunkát. A következőket találták:

1813-ban született. Tizenöt éves korában már költőnek tudja magát. Az egyetem elvégzése után ugyan egy ideig megpróbál hivatalnokoskodni: a népellenességig császárszolgálo Eötvös bárók ivadékának, bárhol próbálkozzék, magától kínálkozik a karrier. De Eötvös nem karriert akar, hanem szolgálni a népet, amely méltán gyűlöli az apját. Az irodalmat is ennek a feladatnak a szolgálatába akarja állítani. Nincs többé kibékülés, elhagyja az atyai házat, elhagyja a hivatalt. Két évig utazgat Európában. Látóköre európai távlatokig bővül. Amikor hazajön, megírja első nagy regényét, A karthauzit. Ez a filozófiával teljes szentimentális regény a magyar társadalmi regényirodalom kezdete. A huszonhat éves író az ünnepelelt Jósika Miklós mellé kerül az olvasók szívében.

A karthauzi még nem politikai regény: saját kétségeinek, saját bánatainak, bontakozó életfilozófiájának megfogalmazása. A nemesi Magyarországon a liberalizmus, a demokrácia, a polgárosodás harcosa akar lenni. És számára az irodalom is ennek az eszköze. Mindenekelőtt közéleti férfi, de közéleti mondanivalóit legnagyobb erővel irodalmi úton fejezi ki. Költő, regényíró, drámákat is ír, filozófus, publicista, kitűnő szónok. Magamagával szembeni igénye, hogy példamutató legyen embertársai számára. Idővel példás férj és példás apa, majd maga neveli nagy emberré méltó fiát, Eötvös Lorándot, a későbbi nagy fizikust és demokrata államférfit.

Mint politikus középhelyet foglal el Széchenyi és Kossuth között. Széchenyiné haladóbb és türelmetlenebb, de nem forradalmár, és ez választja el Kossuthtól. Félt attól, hogy a forradalom megakasztja a fejlődést. Közben ismeri a nép indokolt elégedetlenségét, és részvéte egészével áll a megalázottak mellé. Az elzüllött nemesség Magyarországnak halhatatlan képét rajzolja meg vádló hangú nagy regényében, a világsikert arató A falu jegyzőjében. (Az első olyan magyar irodalmi

mű, amelyre különböző nyelvű fordításai alapján külföldi kritikák is elismerően felfigyelnek.) Majd hamarosan megjelenik Dózsa parasztháborújáról szóló regénye, a Magyarország 1514-ben. Ez amilyen nagy megértéssel mutatja be az elkeseredésükben fegyvert fogó parasztokat, ugyanolyan szorongással figyelmeztet, hogy szörnyű ára lehet egy ilyen megmozdulásnak. Alighanem azt mondhatjuk, hogy politikailag A falu jegyzője a legjelentékenyebb regénye, a Magyarország 1514-ben a legjobban megírt műve..

Az első pillanatban Eötvös vállalta a forradalmat és az első kormányban a közoktatás minisztere lett. Azonnali fontos reformokkal akarta kezdeni, de az események meggátolták. Amikor a forradalom a maga belső törvényszerűségei szerint tovább fejlődött, a szeptemberi fordulat után megtorpant. Nem vállalta többé a miniszterséget, majd nemsokára családjával együtt Bajorországba utazott. Ott várta ki a tragédiát. Csak 1851-ben jött haza, de az elnyomásban távol tartotta magát a közéletől. Ez időben írta meg elméleti főművét, amelynek címe: A XIX. század uralkodó eszméinek befolyása az álladalomra. Ez a nagy történelmi, társadalomtudományi felkészültséggel írt tanulmány azóta is sok vitát vált ki. Voltak és vannak, akik a gondolkodó Eötvös filozófiája teljességét köszöntik benne; voltak és vannak, akik visszalépésnek tekintik a haladó eszméktől. Annyi bizonyos, hogy helyes észrevételek és mély elemzések mellett olyan, haladástól féltő magatartással is találkozhatunk benne, amely arra mutat, hogy a bukott forradalom után Eötvös korábbi törekvéseihez képest maradibbá vált. Viszont az is igaz, hogy a változatlanul antifeudális gondolkodó most már jobban látja a polgári társadalom hibáit is. (Tehát semmi csábítót nem fedez fel a polgárosodásban.) Ez a nagy terjedelmű tanulmány egy pesszimista lélek politikai gyötrődéseinek tanúbizonysága.

Közben azonban mégis reménykedik a kibontakozásban, és hisz pedagógiai elveiben. Hiszi, hogy az emberformálásban döntő jelentősége van a nevelésnek. Ennek hirdetésére írja meg negyedik regényét, A nővéreket. Ez a regény nem olyan széles társadalomrajz, mint A falu jegyzője vagy a Magyarország 1514-ben, és nem is olyan megragadó lírájú, mint A karthauzi. Több benne a kifejezett didaktikus jelleg, de pszichológiája fejlettebb, mint az előzőké, itt jobban ügyel az egyéni jellemek megformálására. Ír néhány remek novellát is, legjobb közülük A molnárléány című, amelyben a módos parasztságban látja és láttatja egy demokratikus társadalom alapját.

Így halad az idő a kiegyezés felé. Eötvös Deákkal és Andrássyval törekszik a megegyezésre, és amikor az 1867-ben bekövetkezik, újra közoktatásügyi miniszter. Ő az egyetlen, aki miniszter volt Batthyány forradalmi kormányában is, Andrássy kiegyező kormányában is. A hátralévő négy évben meg is tud valósítani egyet-mást reformeszméiből, például törvénybe iktatja a kötelező elemi iskolai oktatást. De egyre elszigeteltebben áll a politikai életben. Az arisztokratáknak és az egyháznak túl haladó, a Kossuth nevével induló ellenzék pedig nem érzi a magáénak. Amikor megjelenik Gondolatok című könyve, amely aforizmáit és röviden kifejezett filozófiai gondolatait tartalmazza, úgy érezheti, hogy magányosan áll a hazai szellemi életben. Világosan derül ki ebből a könyvből, hogy világnézete minden vallástól, egyháztól független deizmus. Ez a klerikálisoknak istentelenséget jelent, a vallástalanoknak vallásosságot. Jobbról szidalom, balról nagy csend fogadja. A parlamentben is egyre több kritika éri. Egészsége is romlik. 1871-ben, ötvennyolc éves korában halt meg.

A baróti diákok negyedik napjukat is a Nyíregyházi Főiskola Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium menzáján kezdték a baróti diákok. A finom reggeli elfogyasztása után a határon túliak feladata az volt, hogy berendezzék az „Eötvös szobát”.

Az iskola Északi kiállító termét jelölte ki az iskola vezetése e célból. A gyakorlóiskola tanárai és vezetősége körében már korábban megfogalmazódott a gondolat az Eötvös emlékszoba kialakításáról, így örömmel üdvözölték a pályázat nyújtotta lehetőségeket, és a diákok mellett több tanár is örömmel segédkezett a munkálatokban.

A paravánok felhordása az alagsorból a második emeletre igazi fizikai erőt igényelt, ezért ezt többségében a fiúk végezték. A paravánok portalanítása a lányok feladata volt. Némi egészséges vitára vagy inkább megbeszélésre adott okot az elhelyezés mikéntje, de hamar egyezsége jutottunk. Jól kellett ahhoz ismerni Eötvös munkásságát, hogy a megfelelő időrendet betartva esztétikailag kifogástalan, a történelmileg lényeges momentumokat kiemelve étékes munkát tudjunk készíteni. Mindenki részt szeretett volna venni az elrendezésben, így több ötlet született. Volt olyan képcsoport, amit többször feltettünk és levettünk, keresvén a legjobb elrendezést. Többen a könyvtárba mentek és ott Soltészné Harcsa Gabriella tanárnővel Eötvös József műveit keresték. Voltak, akik részleteket másoltak a népoktatási törvényből. nagy örömeinkre megtaláltuk azt a törvénycikket, ahol a

gyakorlóiskolák „mintaiskolák” felállításáról rendelkeznek. Kicsit rácsodálkoztunk, hogy az iskolabajárást törvényben kellett szabályozni, és világossá vált számunkra, hogy a tanulás lehetősége nem mindenkinek adatott meg a XIX. század második feléig, ami ma olyan természetes. Kis vita adódott abból, hogy mindenki a maga által gyűjtött anyagot szerette volna kiállítani, ami igen soknak bizonyult, de a végén sikerült megegyezkednünk. Tárlókat cipeltünk fel a földszintről és az értékes könyveket, fotókat abban helyeztük el. A lányok ízlésesen elrendezték azokat. A képek egy részét kasíroztuk, más részét paszpartoztuk. Versenyeztünk ki tudja ügyesebben elkészíteni a kereteket. Az ajtóra és a paravánokra magyarázó feliratokat készítettünk.

A paravánokat többször átrendeztük. Így Eötvös munkássága mellett a Batthyány és az Andrássy kormány tagjainak fényképe is felkerült a kiállított képek közé. Fényképet tettünk fel a vásárosnaményi Eötvös kúriáról. Kiállításra került Barabás Miklós festményének reprodukciója Eötvös József feleségéről, gyermekeiről. A kinagyított népnevelési törvény számunkra érdekes paragrafusai és helyet kapott barátja, Trefort Ágoston arcképe is a kiállított képek között.

A tárlóba Eötvös József művei kerültek: A falu jegyzője, A karthausi, Gondolatok, Magyarország 1514-ben és iskolánk az Nyíregyházi Főiskola Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium által alapított Eötvös-plakett.

A másik tárlóba írások, megemlékezések kerültek Eötvös Józsefről. Pl: Bényei József: Eötvös József könyvei és eszméi, Schlett István: Eötvös József című írása.

Idézetekkel tettük érdekesebbé a kiállítást:

„Iparkodjál látni. Bekötött szemmel senki sem járhat egyenesen.”

„Csak azt bírjuk, miről, ha kell, le tudunk mondani. Oly kincsnek, melyet nélkülözhetetlennek tartunk, nem urai, hanem szolgálói vagyunk.”

„Minden tudás csak akkor bír való beccsel, ha cselekvésre képesebbé tesz.”

„Minden hegy csúcsban végződik. Emelkedjetek bátran, s kik kiindulva a hegy alján távol álltatok egymástól, fenn a tetőn találkozni fogtok.”

A munkában a baróti tanulók mellett a nyíregyházi diákok és tanárok, Bene Jánosné tanárnő és Dobos Zoltánné igazgatóhelyettes asszony segítettek.

Többször megálltunk, megbeszélni, hogy hogyan lenne jó az elrendezés és akkor is, ha valakinek újabb ötlete támadt a kiállítással kapcsolatban.

A baróti diákok elmondták, hogy nagyon sokat tanultak a kiállítás készítése során, hiszen addig ilyen behatóan nem foglalkoztak sem Eötvös József munkásságával, sem az 1848 –as forradalom utáni, sem a kiegyezés utáni magyar oktatást érintő törvényekkel. Elmondták, hogy elgondolkodtatónak tartják azt, hogy az akkor Budapesten hozott törvények az ő dédszüleik életét is szabályozták.

A baróti és nyíregyházi diákok egy csoportja javaslatot tett az Eötvös emlékszoba avatásának menetére. Összeállítottak egy forgatókönyvet, amit közösen vitattunk meg és véglegesítettünk.

A munka végeztével közösen értékeltük az elvégzett tevékenységeket. Megállapítottuk, hogy nem volt könnyű a feladat, de közösen sikerült jól megoldani. Az Eötvös szoba szép lett, és mi nagyon sokat tanultunk a munka során. Az adatokon és a történelmi tényeken kívül azt is, hogy a közösen végzett munka megerősíti a barátságokat, elősegíti egymás megbecsülését. Valamennyien azzal a remek érzéssel zártuk a napot, hogy barátokra leltünk, akikre számíthattunk.

A nyíregyházi diákok vacsorázni kísérték a barótiakat, akik vacsora után a szállásra mentek.

Nyíregyháza

5. nap

2013. május 25. (szombat)

Az utazás előtti nap is sok tennivalót tartogatott a baróti diákok számára és természetesen számukra is.

A reggelit követően kezdődött a délelőtti program. Az utazás célkitűzéseként megjelölt "Eötvös Emlékszoba" kialakításához szükséges anyagok összegyűjtése érdekében a magyarországi és a külföldi diákok csütörtökön ellátogattak a Jósa András Múzeumba, a Megyei Levéltárba és a Megyei Könyvtárba. Az anyagokat áttekintve, megkerestük azokat a legfontosabb képi, szöveges és hanganyagokat, melyek segítségével méltó emléket állíthattunk az Eötvös Gyakorlóiskola falain belül az intézmény névadójának, Eötvös Józsefnek. Pénteken elhelyeztük az emlékszobában a szükséges berendezéseket: tárlókat, vitrineket, paravánokat. Az előző nap beszerzett dokumentumokat archiváltuk, kasíroztuk és bekereteztük, valamint elkészítettük a szükséges feliratokat.

Szombat délelőtt is folytattuk az emlékszoba berendezését. Az előkészített képeket és szöveges dokumentumokat esztétikusan és tematikusan helyeztük el a tárlókban, vitrinekben és paravánokon. Ebben a tevékenységben a magyarországi és a külföldi diákok együtt vehettek részt, ami szintén összekovácsolta a „csapatot”. Szerencsére itt is megfelelő technikai és tanári segítséget kaptunk, ami nagyban megkönnyítette munkánkat. Többször átbeszéltük az emlékszoba avatásának részleteit, és kisebb változtatásokat végeztünk. Vendégfogadáshoz és avatóünnepséghez méltóan rendeztük be az immár Eötvös emlékszobává rendezett kiállítótermet. Asztal és székeket hoztunk be. Ebéd előtt már minden készen állt az avatásra.

Az ebédet követően izgatottan vártuk a délutáni programot, hiszen az egész heti kutakodás és keresgélés után végre elérkezett az Eötvös emlékszoba felavatására rendezett ünnepség.

Az Eötvös emlékszoba felavatásán, ünnepélyes megnyitóján a nyíregyházi és határon túli diákok és pedagógusok mellett meghívást kaptak az Eötvös Gyakorlóiskola tantestületének, diákságának, és a fenntartó Nyíregyházi Főiskolának

a képviselői. A kiállítás elkészítésében szakmai segítséget nyújtó intézmények képviselői vezetői.

Az avatóünnepséget Dobos Zoltánné igazgatóhelyettes asszony nyitotta meg. Üdvözölte a megjelenő diákságot és meghívott vendégeket és ismertette az avatóünnepség menetét.

Dr. Pethő József főiskolai tanár kezdte beszédével az átadó ünnepséget. Kiváló beszéddel emlékezett meg Eötvös József irodalmi és művelődéspolitikai jelentőségéről.

Bene János, történész-múzeológus, a Jósa András Múzeum igazgatója gratulált az elvégzett munkához és a témát jól ismerő ember nyugalmával Eötvös József családjáról, életéről, munkájáról beszélt. Kiemelte azokat az eötvösi gondolatokat, amelyek ma is aktuálisak és jövőbemutatók. Élvezetes előadását még sokáig hallgattuk volna.

Az ünnepséget a Cziráнку Lilla által elénekelt népdal színesítette.

Az előadás után iskolánk igazgatója, Dr. Komáromi István mondott beszédet. Áttekintést adott a Határtalanul! pályázat céljairól és feladatairól és elmondta, hogyan sikerült elérni azokat. Megköszönte a baróti és a nyíregyházi diákok aktív közreműködését mind a Zatureczky-temető rendbetételénél, mind az Eötvös József Emlékszoba elkészítésénél. Az ünnepség végén jelképesen átadták az emlékszobát a gyakorlóiskola számára.

Az ünnepség után a baróti diákok elmentek vacsorázni, de utána újra találkoztunk iskolánk vezetőségével, valamint a baróti tanárokkal. Itt az igazgató úr a két utazást magába foglaló együttműködést értékelte és a programsorozatot hivatalosan lezárta. Beszélt a tapasztalatokról, illetve a partnerség további lehetőségeiről. A program hivatalos befejezése után kötetlen beszélgetést tartottunk a programban részt vevő pedagógusok jelenlétében.

A búcsúest utolsó momentuma egy zenés - táncos program volt a magyarországi és a külföldi diákoknak. Az iskolánk aulájában a zenét iskolánk egyik tanulója Horváth Attila szolgáltatta. A hangulat fergeteges volt, és látszott, hogy igazán jó barátságok alakultak ki a baróti és a nyíregyházi diákok között. Mindenki táncolt és énekelt, még a tanárok is együtt mulattak a diáksággal. Két születésnapos is volt a társaságban. Az egyik egy „eötvösös” diáklány, a másik pedig a barótiak kísérő tanára, Keserű Sándor tanár úr volt. Természetesen mindkettőjüket felköszöntöttük és elmondtuk

jókívánságainkat. A program csak 22 óráig tartott, hiszen a baróti küldöttségre vasárnap hosszú utazás várt. Azt est fénypontja az volt, mikor barótiak és nyíregyháziak összeölelkezve énekelték a székely himnuszt.

Mielőtt a diákok visszamentek a szállásukra, hogy eltöltsék utolsó estéjüket a Bánki Donát Műszaki Középiskola és Kollégium kollégiumában elköszöntünk erdélyi barátainktól.

Reméljük fogunk még velük találkozni és esetleg Baróra is ellátogathatunk még egyszer ugyanezzel a közösséggel. Egy biztos: mi szívesen várjuk őket vissza Nyíregyházára.

Nyíregyháza

6. nap

2013. május 26. (vasárnap)

Reggel a baróti diákok vegyes érzelmekkel ültek le a reggelihez. Sajnálták, hogy el kell válniuk az program során szerzett barátoktól, de már azt is várták, hogy az otthoniakat meglássák és számot adjanak a Magyarországon eltöltött időről.

A nyíregyházi diákok is eljöttek a búcsúztatásra, apró emlékeket szorongatva a kezükben. Nehezen ment a búcsúzkodás. Nagy Hunor tréfásan megjegyezte, hogy egy hét múlva újra itt lesz, hiszen tagja annak a székely néptáncsoportnak, akik a nemzeti összetartozás napján majd közreműködnek az Eötvös Gyakorlóiskola a megyeházán szervezett ünnepi műsorában. Mondtuk neki, hogy maradjon itt erre a kis időre, de mondta, hogy az édesanyja töltelékes káposztával fogja várni, amit nagyon szeret és a világért sem hagyná ki. A busz kettőt dudált és elindult Székelyföld felé.

Részlet a székely tanulók hozzánk eljuttatott úti élményeiből: Az út során Nyírbátor városára már ismerősként tekintettünk. Vállajnál léptük át a magyar határt.

Keserű Sándor tanár úr elmondta, hogy ezen a vidéken a svábok laknak, akik a szászok rokonai, hiszen németajkú közösség mindkettő. Nagykárolynál a Károlyi grófokról beszélgettünk. Károlyi Sándor gróf szerepéről a Rákóczi szabadságharcban és Károlyi Mihály gróf szerepéről a magyar történelemben. Tasnád, és Zilah következett. Zilahon elmondtuk, hogy Ady Endre ide járt egy ideig gimnáziumba. Itt megálltunk egy benzinkútnál. Kolozsvárig mindenki a magyarországi élményekről beszélt. A kincses városban rövid sétát tettünk és felelevenítettük az eddig Kolozsvárról hallottakat. Elmentünk a Farkas utcai református templomba, ahol megnéztük Apafi Mihály sírját. Apafira mindenki emlékezett, hiszen sokan olvastak már felőle. Marosvásárhelyig sokan aludtak a buszon. A városba nem mentünk be, hanem egy elkerülő utat választottunk. Ez egy Dózsa György nevű falun vezetett keresztül, ahol találgatásba kezdtünk arról, hogy milyen kapcsolatba lehet ez a falu Dózsa Györggyel. Segesvár után Székelykeresztúr, majd Vargyas következett. Este érkeztünk haza a magyarországi látogatásról.

Mindenkinek az volt a véleménye, hogy egy kiváló programon vettünk részt, amely különleges élményeket adott minden résztvevő diák számára. Többen jártunk már Magyarországon, de szinte senki nem járt közülünk a Nyírségben, Nyíregyházán. Nagyon örültünk a program során megszerzett új barátoknak, a sok élménynek. Reméljük, hogy lesz még arra alkalom, hogy újból ellátogassunk Nyíregyházára és viszont láthassuk a barátainkat és a gyönyörű Sóstót.

Köszönjük a program szervezőinek, hogy segítették ezt az utat. Köszönjük szépen!

Értékelő óra
2013. május 28. (kedd)

A Határtalanul! Együttműködés a gimnáziumok között elnevezésű programot a pályázati feltételekben is előírt módon értékeltük. Az érintett 37 diák és 5 tanár részvételével értékelő órákat szerveztünk, melyek nemcsak elnevezésükben, de tartalmukban is értékelték azt a több hónapos munkát, melyet a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. jóvoltából valósíthattunk meg az Eötvös Gyakorlóiskolában.

Az értékelő óra során először Dobos Zoltánné igazgatóhelyettes asszony röviden összefoglalta power point-os, fényképekkel tarkított beszámolójában a program tartalmát, és megosztotta velünk személyes tapasztalatait, szubjektív élményeit mind a programmal, mind a csoporttal kapcsolatban. Őt hallgatva és a fotókat nézegetve nagyszerű volt feleleveníteni élményeinket: az utazás történéseit (az autóbuzson mikrofonban elhangzott kiselőadások hangulatát, egy-egy megállót jelentő városi sétát), a baróti tartózkodásunk eseményeit (különös tekintettel a Zathureczky temetőben végzett munkákra és a temető átadásának felemelő pillanataira), ill. a barótiak nyíregyházi programjainak szervezése és lebonyolítása során átélt izgalmakat. Erzsike néni elmondta, hogy – bár kicsit félt attól, hogy sikerül-e ezt a rendkívül összetett programot zökkenőmentesen megvalósítani – mégis pozitívak a tapasztalatai, mindvégig nagyon elégedett volt velünk, résztvevő diákokkal, és örül, hogy (sokadik erdélyi utazását) ilyen nagyszerű program megvalósításával, ill. ilyen nagyszerű diákcsapattal élhette át.

Dr. Komáromi István igazgató úr – aki nagy sajnálatára az első utazáson egyéb irányú elfoglaltságai miatt nem tudott részt venni – köszönetet mondott mindenkinek, amiért ilyen nagyszerűen helyt állva képviselte iskolánkat ebben a programban. Elmondta, hogy a Baróti Szabó Dávid Líceummal már több közös programot valósítottunk meg, de ilyen nagyszabású talán eddig egyik sem volt még. A pályázat adta lehetőségeknek köszönhetően ez alkalommal viszonylag sok nyíregyházi és baróti diáknak sikerült bemutatni a nemzetben való gondolkodás nagyszerűségét, és ezáltal megvalósítani olyan kiemelkedő programokat, mint a baróti Zathureczky

temető felújítása és a nyíregyházi Eötvös emlékszoba létrehozása. Elmondta, hogy az iskola a továbbiakban is igyekszik megfelelni a pedagógiai programban tett vállalásoknak, ill. az országos köznevelési törekvéseknek, és ennek megfelelően a baróti iskolával közös együttműködésünk töretlenül folytatódik majd a jövőben is akár a pályázati lehetőségeket kihasználva akár önerőből, lehetőségeinkhez mérten.

Az értékelő óra harmadik részében Jenei Andrea tanárnő koordinálásával olyan csoportmunkára került sor, melyben a véletlenszerűen verbuválódott csoportok tagjainak az volt a feladatuk, hogy jussanak közös álláspontra a *„Legmaradandóbb élményem volt a programmal kapcsolatban, hogy...”* témában, majd adják közre azt mindenkinek. Ez a feladat az értékelő órát igazán nagyszerűvé és hangulatossá varázsolta, hiszen voltak egészen személyes és humoros történetek, melyeket nemcsak átélni, de feleleveníteni is rendkívül szórakoztató volt. Így pl. az erdélyi utak és lezárt hidak okozta izgalmi az útnak, a nagyszerű és kevésbé sikeres szavakat, a temető rendbetétele és avatása során előforduló nem várt események (szobakulcs elhagyása, zord időjárás), a két tájegység gasztronómiájában megmutatkozó különbözőségek következményei, Nyíregyháza felfedezésének esős körülményei, a táncház és a diszkó hangulata, stb. A csoportos véleménynyilvánítás után lehetőség volt arra is, hogy egyénileg is megfogalmazzuk álláspontunkat. Azt, hogy nekünk személy szerint mi volt a legjobb a programban, ill. volt-e olyan dolog, ami elmaradt az elvárásaink mögött. Ez utóbbira igazából nem volt példa, hiszen ha voltak is apró pillanatnyi kellemetlenségek az utazások során (ld. fent), azok mind eltörpülnek és a feledés homályába vesznek a kellemes tapasztalatok mellett, melyek akadtak szép számmal a két utazás során.

Az értékelő óra negyedik momentuma volt egy fotókiállítás átadása és megtekintése. A tárlat a két utazás élményeit tárja a szemlélők – az iskola pedagógus- és diákközössége – elé. A képek – bár korántsem adnak közre mindent, amit ez az utazás nyújtott nekünk, résztvevőknek – mégis élethű bizonyítékai mindannak, amit sikerült megvalósítanunk a program két utazása során.

Az értékelő óra zárszavaként a programban résztvevő pedagógusok és diákok egyöntetűen megfogalmazták elégedettségüket, és azt, hogy a hasonló

lehetőségeket a jövőben bátran ajánlják majd mindenkinek, hogy senkiben ne legyen olyan bizonytalanság, mint bennünk volt a program előkészítésének fázisában.

Bemutató előadás

2013. május 29.

A Határtalanul! program megvalósításának kommunikációs tevékenységei között megvalósításra került egy ún. bemutató előadás, ahol a két utazáson részt vett 37 diák és 5 pedagógus meghívta az Eötvös Gyakorlóiskola gimnáziumi osztályainak 1-2 képviselőjét egy olyan összejövételre, ahol személyes tapasztalataikkal fűszerezve közreadták tapasztalataikat a programmal kapcsolatban. Mindez azzal a nem titkolt céllal történt, hogy a hírek minden osztályba eljussanak arról a nagyszerű pályázati lehetőségről, melyet a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. jóvoltából 2012-ben elnyert az Eötvös Gyakorlóiskola, és amelynek sikertörténetét röviden az alábbiak szerint foglalták össze a szervező tanárok.

A Határtalanul! Együttműködés gimnáziumok között projekt a Nyíregyházi Főiskola Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium, ill. a Baróti Szabó Dávid Líceum együttműködésében az „1848/49 szellemi és kulturális öröksége Baróton és Nyíregyházán” c. programot valósította meg előkészítő tevékenységek, értékelő órák, témanap, ill. két utazás formájában.

A vállalt fakultatív előkészítő tevékenység során fotókiállítást rendeztünk iskolánkban, amely a két iskola (Eötvös gyakorlóiskola, Baróti Szabó Dávid Líceum) eddigi kapcsolatát dokumentálta, majd a résztvevő diákoknak és pedagógusoknak diaképes előadásokat tartottunk Erdély földrajzi, kulturális és néprajzi jellemzőiről. Beszélgetéseket és vitákat rendeztünk részvételükkel a nemzettudat erősítése érdekében. Az első utazás során Erdővidék, Barót és Zathureczky család történetével ismerkedtek meg a diákok. A baróti Zathureczky temető közös munka során történt rendbetételével, kopjafa és székelykapu állítással végeztek hasznos tevékenységet. A második utazás során a Nyírség és Nyíregyháza megismerése mellett levéltári-, könyvtári- és múzeumi kutatások után a két iskola diákjainak közös munkájaként Eötvös-emlékszoba került kialakításra. A szintén fakultatívan vállalt témanap lehetővé teszi, hogy az iskola minden diákja számára ismertté váljon a Határtalanul! program. Ennek részei a trianoni békeszerződésről elhangzó előadások, a Benedek Elek nap a napköziben, ill. ünnepi műsor az iskolában és a

városházán. Kuriózumnak számít a Székely ételek napja a menzán és mindenki számára megtekinthető az utazásokat reprezentáló fotókiállítást.

A bemutató előadáson a programismertető mellett elhangzottak azok az élmények, melyek az értékelő órán kerültek felelevenítésre. Mindezt az utazáson részt vett diákok prezentálták kortársaiknak, így elősegítve az elhangzottak valósághű megjelenését. Az anekdotázás mellett nagy sikere volt a fényképek nézegetésének, ill. az elkészült videók levetítésének is, melyek még közelebb hozták az élményeket a hallgatóság számára.

A bemutató előadás jó hangulatban zajlott, melyet nagyban elősegített a megválasztott munkaformák sokszínűsége (tanári előadás, diákok élménybeszámoló, fotó, videó), az „előadók” könnyed stílusa, és természetesen az elhangzott információk érdekessége. A megjelent gimnazista diákok „házi feladatul” azt kapták, hogy osztályuk közösségében adják közre az itt hallott információkat, meséljenek erről a programról, ajánlják mindenki figyelmébe az összeállított fotókiállítást, a berendezett Eötvös emlékszobát, a közelgő témanapon való részvétel lehetőségét, ill. a programhoz készített honlapot. Amennyiben felkeltette érdeklődésüket, a jövőben maguk is kísérjék figyelemmel a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. által nyújtott és egyéb hasonló eshetőségeket, és bátran jelentkezzenek minden hasonló lehetőség igénybevételére.

Témanap
2013. június 4.

2013. június 4-én Határtalanul! témanapot rendeztünk az iskolában. A témanap előzményeként térképet készítettünk a történelem terem falára. A térkép készítésénél opre Edina rajztanár néni segített. Először diavetítő segítségével a falra vetítettük a történelmi Magyarország térképét, majd ceruzával megrajzoltuk a vonalakat. Ezek után színes festékekkel festettük meg az országhatárokat, bejelöltük a történelmileg jelentős városokat, így Erdélyben Kolozsvárt, Gyulafehérvárt, Marosvásárhelyt, Brassót, Segesvárt. Aradot, Nagyváradot, Szatmárnémetit. Mindenki örömmel dolgozott. Egy-egy a városokhoz kapcsolódó jelentősebb történelmi esemény dátumát is jelöltük a térképen.

Különleges nap volt ez a június 4-e a nemzeti összetartozás napja az iskolánk számára, ugyanis Nyíregyháza Megyei Jogú város vezetése bennünket kért fel ünnepi műsor szerkesztésére és előadására. Így ezt a programot is beillesztettük a Határtalanul! témanapba. Erre az eseményre a Baróti Szabó Dávid Iskolaközpont székely néptáncscsoportját hívtuk meg. Ők sikeresen pályáztak az útra és óriási sikerrel szerepeltek a megyeházán adott műsor keretein belül. A székely ruhába öltözött fiatalok nem kis elismeréssel vonultak végig a városon. Nagyon örültünk, hogy volt olyan diák, aki a Határtalanul! programban is részt vett és most ismét örömmel tért vissza Nyíregyházára.

Az elsősorban a trianoni békeszerződést és annak máig ható következményeit feldolgozó ünnepi műsort iskolánk diákjai is megtekintették. A műsorban elhangzott többek között Juhász Gyula Trianon című verse, Karinthy Frigyes kisfiához írt levelének egy részlete.

A témanap keretén belül Dr. Komáromi István igazgató úr és Dobos Zoltánné előadást tartottak a trianoni békeszerződésről. Igazgató úr a nagygymnáziumban tanulók számára Erzsike néni az 5-8. évfolyamnak. Az előadások keretében megismerhettük az első és második világháború kirobbanásának okait, a háború hadviselő feleinek csoportjait, azok érdekeit, a háború fontosabb eseményeit és végkimenetelét. A trianoni békeszerződés közvetlen előzményeit. Hallhattunk Károlyi Mihály, gróf Apponyi Albert, Teleki Pál szerepéről. Az előadók beszéltek az első és második bécsi döntésről, és a második világháborút lezáró Párizs környéki békékről.

A veszteségeket döbbenetben néztük, és böngésztük Teleki Pál híres vörös térképét. Erdélyben jártunk, és azóta értettük már mit jelent az a szó, hogy Trianon. A diaképes bemutatón szembesülhettünk az elcsatolt nagyvárosokkal, mint Kolozsvár, Marosvásárhely, Csíkszereda, Székelyudvarhely, Kassa, Eperjes, Rozsnyó, Munkács, Ungvár, Beregszász, Kassa, Rimaszombat, Szabadka, Nagyvárad, Arad, Temesvár.

Mindkét előadó kiemelte, hogy nemzetben kell gondolkodnunk, és soha nem szabad megfeledkezni a határainkon túl élő magyarokról, akik bár nem élnek a mai Magyarország területén, de nyelvükben, tudatukban egyek a magyar nemzettel.

Ezek után Jenei Andrea néni előadásában hallhattunk a híres székelyekről: Kós Károlyról, Mikes Kelemenről, Kőrösi Csoma Sándorról, Bolyai Jánosról, Bolyai Farkasról és Baróti Szabó Dávidról.

Az ünnepi műsor és a három előadás után ebédelni mentünk, ahol székely ételek napja volt a menzán. Csorbaleves és töltött pityóka volt a menü. Mindenkinek ízlett, sokakban az erdélyi ízeket idézte fel.

Délután meghallgattuk a kisiskolások mesejátékát. Benedek Elek meséket jelenített meg. Nagyon ügyesek voltak. Előadták többek között A só és A kerek kő című meséket. Több kisiskolás Benedek Elek mesekönyvekből olvasta fel kedvenc meséjét.

A mesebemutatóval egy időben, illetve azt megelőzően mesekönyv-kiállítás rendeztek a napközisek az iskola előterében. A gyönyörű kézzel festett díszlet egy mesefát ábrázolt és a mesefa alatt szebbnél szebb Benedek Elek mesekönyvek sorakoztak. Este, amikor a szülők jöttek a kisebb gyermekekért az iskolában sokan megcsodálták a nivós kiállítást. A kiállítás anyagát az alsó tagozatos gyermekek gyűjtötték össze, a tanító nénik és a szülők segítségével. Ezen a napon iskolánk tanulóin és tanárain kívül a szülők is megtekinthették a pályázattal kapcsolatos fotókiállítást.

Ezen a napon került sor az Erdélyről szóló totó kitöltésére. A totót a legnagyobb titokban Szűcs Dorottya és Ősz Petra állították össze. A játékban legtöbb pontot elért játékos egy noteszt kapott ajándékba.

Sokat kaptunk a Határtalanul! programtól: élményeket, barátokat, kellemesen, hasznosan eltöltött időt. Köszönjük szépen!